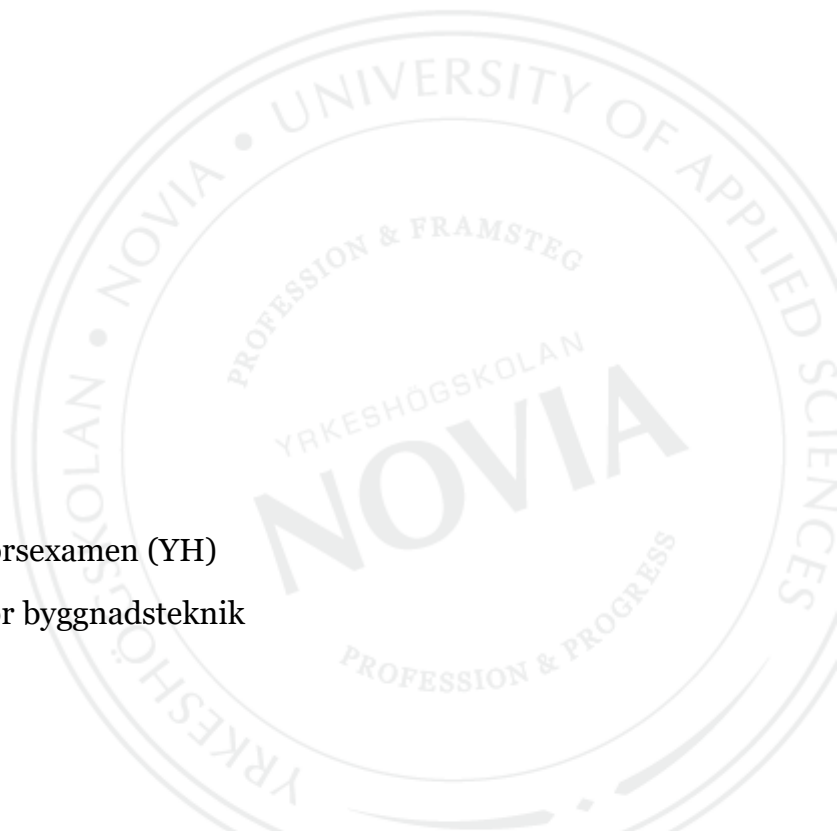

Uppgörande av räddningsplan

Snellmans Köttförädling Ab

Fredrika Blomqvist

Examensarbete för ingenjörsexamen (YH)
Utbildningsprogrammet för byggnadsteknik
Vasa 2016

EXAMENSARBETE

Författare:	Fredrika Blomqvist
Utbildningsprogram och ort:	Byggnadsteknik, Vasa
Inriktningsalternativ:	Byggnadskonstruktion
Handledare:	Rolf Dahlin (YH Novia) Daniel Hjulfors (Snellmans Köttförädling Ab)

Titel: Uppgörande av räddningsplan

Datum 9.4.2017

Sidantal 24

Bilagor 2

Abstrakt

Detta examensarbete har gjorts på uppdrag av Snellmans Köttförädling Ab, som ingår i koncernen Snellman Ab och är ett av Finlands största livsmedelsföretag. Företaget är beläget i Jakobstad och har drygt 900 anställda. Säkerheten är ett viktigt element i all verksamhet, men särskilt i en stor industri som Snellmans Köttförädling krävs en god säkerhetsplanering för att kunna agera rätt och undvika panik när olyckan är framme. Syftet med examensarbetet är därför att uppdatera den nuvarande räddningsplanen samt att skapa praktiska modeller av utrymningsplanen i form av utrymningskartor över utrymningsvägarna.

Metoder som använts i examensarbetet är främst studier av lagstiftning och sammanställning av företagets tidigare säkerhetsplanering. För att skaffa viktig information om företaget till både räddningsplanen samt utrymningskartorna har jag dessutom gjort intervjuer med företagets räddningschef Daniel Hjulfors, som också fungerat som min handledare.

Resultatet av examensarbetet är en omfattande räddningsplan som innehåller redogörelse för säkerhetsarrangemangen i byggnaden, riskbedömning, förebyggande anvisningar för olyckssituationer samt direktiv för agerande vid undantagsförhållanden. Dessutom har utrymningskartor gjorts upp för fabriken samtliga produktionsutrymmen, kontor och sociala utrymmen.

Språk: svenska

Nyckelord: räddningsplan, utrymningskarta

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä:	Fredrika Blomqvist
Koulutusohjelma ja paikkakunta:	Rakennustekniikka, Vaasa
Suuntautumisvaihtoehto:	Rakennesuunnittelu
Ohjaajat:	Rolf Dahlin ja Daniel Hjulfors

Nimike: Pelastussuunnitelman laadinta

Päivämäärä 9.4.2017

Sivumäärä 24

Liitteet 2

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Snellmanin Lihanjalostus Oy:lle. Snellmanin Lihanjalostus kuuluu Snellman-konserniin ja on Suomen suurin elintarvikevalmistaja. Yhtiö sijaitsee Pietarsaaressa ja työntekijöitä on noin 900. Turvallisuus on tärkeä kaikilla toimialoilla. Varsinkin niin suuressa teollisuudessa kuin Snellmanin Lihanjalostus vaaditaan toimiva turvallisuussuunnitelma jotta voidaan toimia oikein ja välttää paniikkia onnettomuuden sattuessa. Opinnäytetyön tarkoitus on päivittää nykyinen pelastussuunnitelma sekä luoda käytännön malleja evakuointisuunnitelmista ja luonnoksia evakuointiväylistä.

Opinnäytetyöhön on pääasiallisesti käytetty lainsäädännön opiskelua sekä yhteenvedo yrityksen aikaisemmasta turvallisuussuunnitelmasta. Hankkiessani yrityksestä tärkeää tietoa pelastussuunnitelmaan ja evakuointikarttoihin, olen haastatellut yrityksen pelastuspäällikköä Daniel Hjulforsia, joka on myös toiminut ohjaajanani.

Opinnäytetyön tuloksena on laaja pelastussuunnitelma joka sisältää esityksen rakennuksen turvallisuusjärjestelystä, riskikartoituksen, ennaltaehkäiseviä ohjeistuksia onnettomuuksien varalta sekä käyttäytymisen toimintaohjeita poikkeustilanteissa. Myös evakuointikartat on tehty yrityksen jokaiseen tuotantotilaan, konttoriin sekä sosiaalitiloihin.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: pelastussuunnitelma, pelastusohje

BACHELOR'S THESIS

Author: Fredrika Blomqvist
Degree Programme: Construction Engineering, Vaasa
Specialization: Structural Design
Supervisors: Rolf Dahlin and Daniel Hjulfors

Title: Compiling rescue plan

Date 9.4.2017

Number of pages 24

Appendices 2

Summary

This Bachelor's thesis has been made at the request of Snellmans Köttförädling Ab, which is a part of the Snellman Group and one of Finland's biggest meat processing companies. The company is located in Jakobstad and has more than 900 employees. Safety is an important issue in all operations, but especially in a big industry like Snellmans Köttförädling requires good security planning. The purpose of this Bachelor's thesis is therefore to update the current rescue plan and to create practical models of the evacuation routes as evacuation plans.

Methods that have been used in this Bachelor's thesis are mainly studies of legislation and compiling the company's former security planning. To gather important information about the company to both the emergency plan and the evacuation maps, interviews have been done with the company's head of rescue, Daniel Hjulfors.

The results of the Bachelor's thesis is a comprehensive rescue plan that includes presentation of the security arrangements in the building, risk assessment, prevention instructions for emergency situations as well as directives for action in emergency conditions. Moreover, evacuation plans have been made up for all production areas, offices and social areas in the factory.

Language: Swedish

Key words: rescue plan, evacuation plan

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Huvudsyfte	1
1.2 Delsyfte	2
1.3 Problembeskrivning	2
1.4 Avgränsningar	3
1.5 Disposition.....	4
2 Uppdragsgivaren	5
2.1 Företaget ur säkerhetssynvinkel	7
2.2 Certifieringar	8
3. Teori	9
3.1 Grundläggande lagstadgade krav i Finland	9
3.2 Räddningslagen	9
3.3 Arbetarskyddslagen.....	10
3.4 Kemikalielagstiftning	11
3.5 Räddningsplan	11
4. Metoder	12
5. Resultat	13
5.1 Utformning av en räddningsplan.....	13
5.1.1 Första skedet.....	14
5.1.2 Andra skedet	15
5.1.3 Tredje skedet	15
5.1.4 Fjärde skedet.....	15
5.1.5 Femte skedet.....	16
5.1.6 Sjätte skedet	16
5.1.7 Sjunde skedet.....	17
5.2 Utformning av utrymningskartor	17
6. Resultatdiskussion.....	19
7. Kritisk granskning	21
8. Diskussion.....	22
Källförteckning	24

Bilagor

Bilaga 1	Snellmans Köttförädlings räddningsplan
Bilaga 2	Exempel på utrymningskarta

1. Inledning

Säkerheten borde vara en naturlig del av all verksamhet. För att kunna garantera säkerheten skall man på daglig basis fästa uppmärksamhet på olika säkerhetsarrangemang. Att värna om säkerhet handlar inte enbart om att agera vid ett undantagsförhållande, som vid en brand eller personolycka, utan det är också mycket viktigt att kunna garantera säkerheten i den dagliga verksamheten i företaget. Enligt finsk lag skall en räddningsplan göras upp för byggnader som med avseende på utrymningssäkerheten är mera krävande än normalt (Räddningslag 2011/379, §15). Detta examensarbete görs på uppdrag av Snellmans Köttförädling Ab som är en del av koncernen Snellman Oy. Snellmans Köttförädling är beläget på Granholmens industriområde i Jakobstad. Fabriken består av tre våningar med sammanlagt drygt 70 000 kvadratmeter våningsyta. Fabriken är byggd år 1994 och har sedan dess blivit tillbyggd och ombyggd i flera omgångar. På Snellmans Köttförädling arbetar dagligen ca 900 anställda, vilket i sig gör säkerhetsfrågor viktiga.

Detta examensarbete består av uppgörandet av en räddningsplan med tillhörande utrymningkartor för fabrikens utrymmen. Avsikten med de bägge delarna är det samma, nämligen att bevara säkerheten och tryggheten i det dagliga arbetet på fabriken. Huvudsyftet med examensarbetet är att uppgöra en omfattande och lagenlig räddningsplan. Räddningsplanen skall innehålla samlad information för att kunna identifiera och förebygga faror och risker, redogöra för säkerhetsarrangemang i byggnaden och innehålla anvisningar för förhållningsregler vid olyckssituationer och andra farliga situationer. På grund av fabrikens storlek försvåras utrymnings- och räddningsverksamheten. Kvalitetssystemet som Snellmans Köttförädling innehar kräver att företaget behöver ha en skyddsplan där utrymningar är planerade (Personlig kommunikation med Mikael Snellman, 24.08.2016), därför består delsyftet av examensarbetet av att framställa utrymningsplaner för att personalen vid brand eller annan fara skall veta hur de tryggt och effektivt ska avlägsna sig från byggnaden. I detta examensarbete kommer Snellmans Köttförädling Ab i fortsättningen också benämnas Köttförädlingen.

1.1 Huvudsyfte

Examensarbetets huvudsyfte är att utforma en räddningsplan för Snellmans Köttförädling. Målet med räddningsplanen är att förbättra personalens säkerhet och minska antalet olyckor. Om en olycka inträffar ska människor kunna räddas, viktiga funktioner tryggas och följderna

begränsas. Genom att på ett enkelt sätt förmedla information om hur man skall agera i en nödsituation kan personalen minska omfattningen på den skada som kan uppstå eller helt utesluta den.

1.2 Delsyfte

Utöver räddningsplanen är syftet med examensarbetet att utforma praktiska modeller av utrymningsplanen i form av utrymningskartor för fabriken samtliga utrymmen. Målet med utrymningskartorna är att hjälpa personalen till en smidigare utrymning. Utöver detta ska utrymningskartorna också hjälpa personalen att enklare förmedla information som beskriver en olyckas position i fabriken så att utomstående räddningspersonal ska kunna komma fram till olyckan snabbare.

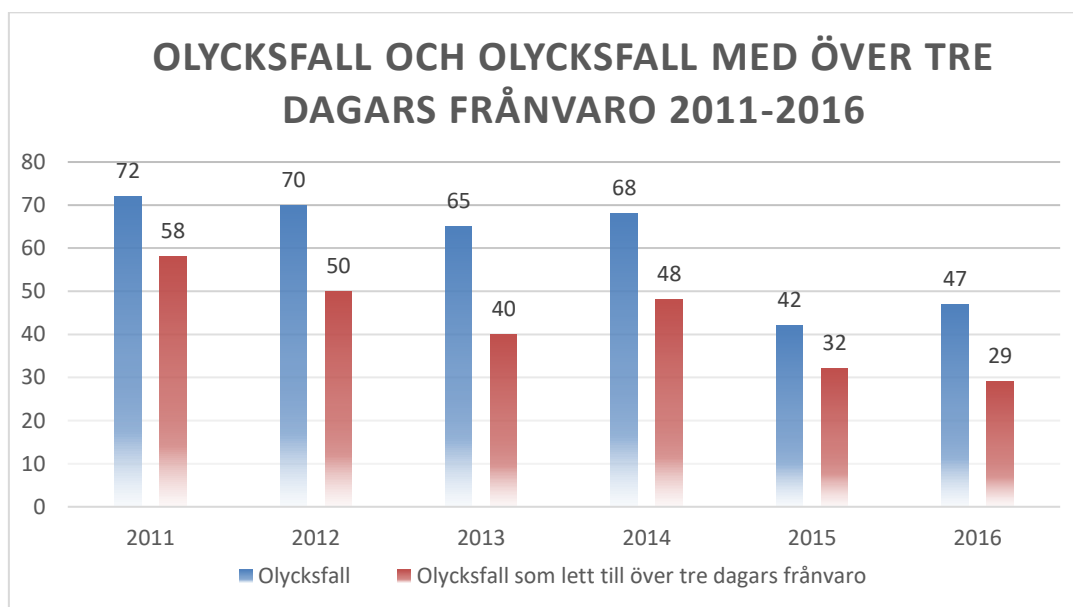
1.3 Problembeskrivning

När jag kom i kontakt med de som ansvarar för säkerheten vid Köttförädlingen hade företagets räddningschef, Daniel Hjulfors, planer på att låta uppdatera den befintliga räddningsplanen eftersom den ansågs vara bristfällig inför lagen. Dessutom var företaget i behov av att låta framställa utrymningskartor för fabriken avdelningar (Personlig kommunikation med Daniel Hjulfors, 29.3.2016). Dessa behov blev grunden för mitt examensarbete.

Enligt räddningslagen (2011/379) ska en utredning om utrymningssäkerheten uppdateras åtminstone vart tredje år eller när verksamheten förändras väsentligt (19 §). Eftersom produktionsytan i fabriken under de senaste sju åren har förstörats med 240 procent (<http://www.snellman.fi/sv/blogg>), har de utrymningskartor som tidigare funnits föråldrats och därför avlägsnats. Grunden för utrymningsplaneringen ligger i Köttförädlingens räddningsplan. Den befintliga räddningsplanen anses vara bristfällig på information och omfattning, och därför otillräcklig för att uppfylla lagens kriterier. En stor del av den information som bör ingå i en komplett och uppdaterad räddningsplan finns redan inom företaget. Så denna del av examensarbetet går ut på att samla den information som redan finns tillgänglig och ta reda på mera för att komplettera den kunskap som finns. Informationen som samlats skall sedan sammanställas till en komplett räddningsplan.

Vid Köttförädlingen är man engagerad i att minimera antalet arbetsolyckor och målet för

detta är noll olycksfall. För att detta skall vara möjligt bör det finnas ett välplanerat säkerhetsarrangemang, och därmed bör företagets räddningsplan alltid vara uppdaterad. Snellmans statistikför antalet olycksfall och säkerhetsnotifieringar. Antalet olycksfall och antalet olycksfall som resulterat i över tre dagars frånvaro illustreras i tabellen på följande sida. Antalet olycksfall har under de senaste fem åren rört sig mellan 42 och 72 olycksfall och antalet olycksfall som lett till över tre dagars frånvaro har rört sig mellan 29 och 58. Trenden har i bägge avseenden varit nedgående.

Figur 1. Statistik över olycksfall vid Snellmans Köttförädling 2011-2016.

1.4 Avgränsningar

Räddningsplanen är gjord specifikt för Köttförädlingen och inte för de övriga delarna av Snellmanskoncernen. För tillfället finns räddningsplanen enbart på svenska. Utrymningskartorna har blivit översatta i samband med framställningen till finska och också engelska, eftersom det finns personal från många olika nationaliteter på Köttförädlingen.

Examensarbetet avgränsas till säkerhet gällande brand, utrymning, olyckor och andra farliga situationer och behandlar inte personalhälsa. I arbetet ingår ingen utrymningsplanering utan utrymningsplanerna är utformade enligt färdig planerad utrymningssäkerhet. Riskbedömning ingår inte heller i arbetet, eftersom detta görs dagligen i arbetet på Köttförädlingen och därför har jag haft möjlighet att utgå från detta.

1.5 Disposition

I detta kapitel följer en kort beskrivning av examensarbetets kapitel. Detta görs för att ge en inblick i det som behandlas i detta examensarbete.

1. Inledning

I inledningskapitlet redogörs för syftet med arbetet, problembeskrivning och avgränsningar.

2. Uppdragsgivaren

I detta kapitel presenteras företaget. Företaget beskrivs både allmänt och ur säkerhetssynvinkel. I kapitlet framkommer också kort information om de certifieringar som företaget erhåller.

3. Teori

I teorikapitlet redogörs för de lagar som är grundläggande vid utformningen av en räddningsplan.

4. Metoder

Här beskrivs de metoder som använts i examensarbetet för att uppnå en lagenlig räddningsplan.

5. Resultat

I resultatkapitlet beskrivs hur jag utformat räddningsplanen och utrymningskartorna.

6. Resultatdiskussion

I detta kapitel diskuteras resultatet av räddningsplanen och utrymningskartorna och jämförs med syftet.

7. Kritisk granskning

Kritisk granskning och utvärdering av examensarbetet

8. Diskussion

Det avslutande kapitlet innehåller en diskussion med reflektioner över arbetet.

2 Uppdragsgivaren

Examensarbetet har utförts på uppdrag av Snellmans Köttförädling Ab, som är ett familjeföretag grundat i Jakobstad år 1951. Företaget är med sina drygt 900 anställda Finlands tredje största köttförädlingsföretag. Köttförädlingen utgör det största enskilda delområdet inom Snellmankoncernen. Verksamheten på Köttförädlingen omfattar anskaffning, slakteri, nedskärning, köttförädling och charkproduktion. Omsättningen år 2015 var 232 miljoner euro. Företaget, som till en början hette Snellmans Kött och Korv, grundades av bröderna Kurt och Lars Snellman. År 1956 blev företaget ett aktiebolag, och ägarna fick snart också sällskap av sina tre yngre bröder Karl, Per och Henry. Idag är företaget en mångsidig koncern som utöver köttförädlingen dessutom omfattar tillverkning av färdigmat, djurmat, den fyllda baguetten Panini och matservice (Välkommen till huset, 2016; Snellmans Årsberättelse 2015). I figur 3 presenteras Snellmankoncernens samtliga dotterbolag.

Figur 2. Flygfoto över Snellmans Köttförädling

SNELLMAN I KORTHET

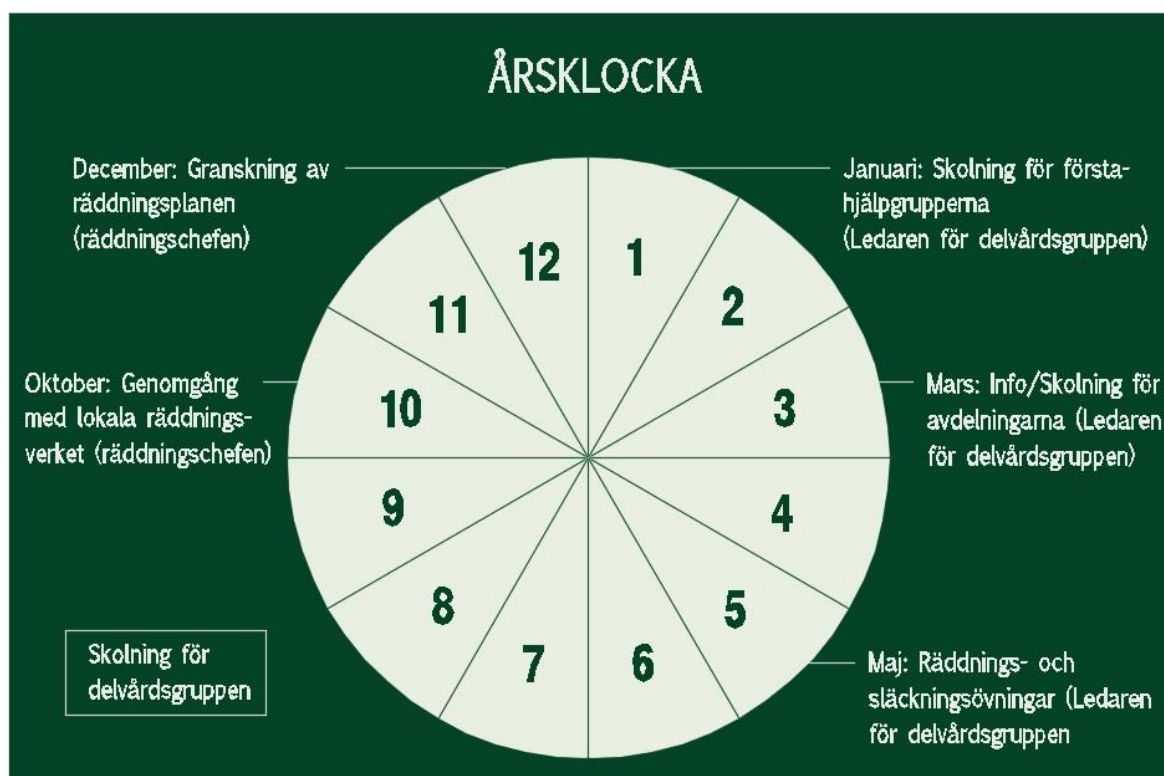
VERKSAMHET	BOLAG	BRAND	PERSONAL 31.12.2015	OMSÄTTNING milj. €
KONCERNEN Snellmankoncernen består av moderbolaget Oy Snellman Ab och fem verksamhetsområden: Kottförädling, Färdigmat, Food Service, Panini och Djurmat.	Oy Snellman Ab	 SNELLMAN <small>KONSERNI – KONCERNEN</small>	Totalt 1297	Totalt 310 milj. €
KÖTTFÖRÄDLING Kottförädlingen tillverkar kvalitativa kott- och charkprodukter. Till verksamheten hör primärproduktion, slakteri samt mångsidig tillverkning av farskotts- och charkprodukter.	Snellmans Kottförädling Ab S-Frost Oy Figen Oy		937	232 milj. €
FÄRDIGMAT Matfabriken som vill ge människor möjlighet till bättre färdigmat.	Snellmanin Kokkikartano Oy Carolines Kok AB		200	50 milj. €
FOOD SERVICE Food Service erbjuder högklassiga produkt- och tjänstelosningar för professionella kok.	Snellman Pro Oy		27	23 milj. €
PANINI En koncepterad fast food-produkt, av färskt inhemskt bröd.	Mr. Panini Oy		56	8 milj. €
DJURMAT Till 100 procent naturligt, högkvalitativt farskloder för hundar och katter.	Oy MUSH Ltd		45	6 milj. €

Figur 3. Snellmankoncernens verksamhetsområden (Snellmans Årsberättelse 2015).

Bröderna Snellmans gemensamma värdegrund om att behandla andra som man själv vill bli behandlad speglar hela verksamheten. Trots att koncernen genomgått ett halvt sekel av förändringar till följd av konjunkturs- och konsumtionstrender har värdegrunden bevarats. Värdegrunden har tillsammans med produkter av hög kvalitet gett Snellman ett gott rykte bland finländska konsumenter. Gällande kvaliteten har man ständigt arbetat med att fullfölja sin mission; ”Vi ger människor möjlighet till det bättre.” (Snellmans Årsberättelse 2015)

2.1 Företaget ur säkerhetssynvinkel

Företagets säkerhetsplanering utgår från Snellmans köttförädlings årsklocka för räddningsplanering. I årsklockan kartläggs tidpunkten för skolningar, räddnings- och släckningsövningar och intervall för brandsyn. Årsklockan hjälper till att upprätthålla kunskapsnivån angående säkerhet. (Se figur 4)

Figur 4. Årsklocka (Snellmans Köttförädlings räddningsplan, 2016).

Eftersom det finns hygienslussar som måste passeras är responstiden lång för räddningspersonal att nå avdelningarna vid en olycka eller eldsvåda. En hygiensluss är ett område mellan avdelning och allmänt utrymme som inte får passeras utan byte till hygieniska kläder. Därför finns en utbildad delvårdsgrupp inom företaget som agerar vid olyckssituationer före räddningspersonalen har hunnit till platsen. Till deras hjälp finns första hjälpengrupper på alla avdelningar. Delvårdsgruppens och första hjälpengrupporns uppgift är att agera vid olycksfall samt att leda eventuell utrymning från respektive avdelning. De som tillhör första hjälpengruppen deltar årligen i övningar och uppdateringskurser i första hjälp.

I de avdelningar som har höga hygienkrav finns inre återsamlingsplatser. Dessa finns för att kunna reagera på alla alarm, utan att vid ett falsklarm vara tvungen att byta kläder på grund

av hygienkraven. På detta vis kan man ta alla larm på allvar. Vid en verklig nödsituation görs alla utrymningar direkt till den yttre återsamlingsplatsen. Metoder som används för att upprätthålla säkerheten inom företaget börjar med arbetarskyddets riskbedömning. Utifrån denna görs räddningsplaneringen för att upprätthålla en hög säkerhetsnivå. I förebyggande syfte delar man på Köttförädlingen också erfarenheter i samarbete med andra livsmedelsföretag. (Personlig kommunikation med Daniel Hjulfors, 15.8.2016)

2.2 Certifieringar

För att utveckla företagets miljöstyrning gick Köttförädlingen bland de första inom branschen i Finland in för att använda sig av internationella miljöstyrningsstandarder. Kvalitetssystemen övervakas av både interna och externa auditeringar. De externa auditeringarna utförs av Inspecta Serifiointi Oy.

Kvalitetscertifikatet ISO 9001 erhöles år 1991. Certifikatet behandlar kött-, chark- och färdigmattillverkningen, kvalitetssäkerhet och produktutveckling. Till verksamhetsområdena hör primärproduktion, slakteri, nedskärning, laboratoriet, fabrikstjänst och logistik. Som ett bevis på att företagets miljöstyrning fungerar erhöles det internationella miljöcertifikatet ISO 14004 år 2001. Företaget arbetar ständigt med att förbättra sitt miljöarbete och minska dess miljöpåverkan. År 2008 erhöles standarden för kvalitetsledning, ISO 22000. Standarden behandlar kvalitetsledning inom livsmedelsbranschen. (Snellman.fi/miljö) Som det första företaget inom köttbranschen beviljades Köttförädlingen år 2016 certifiering av energiledningssystemet 50001. Certifieringen är en del av ett långvarigt arbete för att förbättra energieffektiviteten och beakta miljöaspekter. (Snellman.fi/blogg)

3. Teori

I detta kapitel redogörs de lagar och förordningar som är allmänt grundläggande vid utformningen av en räddningsplan. Teorin som använts vid utformningen av räddningsplanerna är främst lagar och förordningar som har direkt anknytning till den allmänna lagstiftningen som krävs för uppgörandet av en räddningsplan, men också specifikt för Köttförädlingens räddningsplan.

3.1 Grundläggande lagstadgade krav i Finland

I detta kapitel behandlas lagar och förordningar som har haft betydelse i samband med utarbetningen av räddningsplanen och utrymningsplanerna, och som ligger till grund för räddningsplanens betydelse i verksamheten. Enligt räddningslagen (2011/379) skall en räddningsplan uppgöras för byggnader som med avseende på utrymningssäkerheten eller räddningsverksamheten är mer krävande än normalt (15 §), vilket är det grundläggande syftet till detta examensarbete. I kapitlet behandlas också arbetarskyddslagen (2002/738), vars syfte är att förbättra arbetsmiljön och arbetsförhållandena för att kunna trygga och upprätthålla arbetstagarnas arbetsförmåga samt förebygga och förhindra olycksfall i arbetet (1 §), vilket ligger till grund för uppbyggandet av räddningsplanen. Eftersom kemikalier används dagligen i arbetet på Köttförädlingen krävs det kunskap om den kemikalielagstiftning som finns i Finland. I följande kapitel beskrivs dessa lagar närmare.

3.2 Räddningslagen

Räddningslagens (2011/379) syfte är att förbättra säkerheten för människor och minska antalet olyckor. Vidare är syftet att vid risk för olycka eller när en olycka har inträffat, ska människor räddas, viktiga funktioner tryggas och följder av olyckan begränsas (1 §). I lagen föreskrivs människors och företagens skyldighet att förebygga eldsvådor och andra olyckor, förbereda de åtgärder som behövs vid en olyckssituation samt begränsa följderna av dessa (2 §). Till de allmänna handlingsskyldigheterna hör att när man observerar en eldsvåda eller annan olycka är man skyldig att varna de som hotas av faran, göra en nödanmälan och vidta räddningsåtgärder, om detta bedöms möjligt (3 §). Var och en ska vara aktsam så att risk för brand eller annan olycka och påföljande skada undviks (4 §).

I räddningslagen beskrivs också ägarens och verksamhetsidkarens skyldigheter gällande fastighetens brand- och utrymningssäkerhet. Ägaren ska tillsammans med den som bedriver verksamhet i en byggnad se till att risken för att en eldsvåda i konstruktionen eller dess omgivning uppstår och sprids är liten och att de personer som befinner sig i fastigheten vid behov kan utrymma eller räddas på annat sätt. Dessutom ska räddningsverksamhet vara möjlig i händelse av eldsvåda eller annan olycka och räddningspersonalens säkerhet beaktas (9 §). Innehavaren ska se till att fastighetens utgångar och vägarna till dem är framkomliga och fria från hinder. De bör vara i sådant skick att de säkert och effektivt kan användas både under normal tid och i undantagsförhållanden. Utgångarna och vägarna till dem ska vara märkta och belysta på lämpligt sätt (10 §). Dessutom bör innehavaren av fastigheten se till att räddningsvägarna är farbara, fria från hinder och är märkta på ett lämpligt sätt. Fordon eller andra hinder får inte placeras på räddningsvägarna (11 §).

I verksamheten bör det finnas tillgång till egen beredskap. Till den egna beredskapen hör att kunna förebygga eldsvådor och uppkomsten av andra farliga situationer, möjligheten att kunna skydda personer, egendom och miljö samt beredskap att släcka eldsvådor och vidta åtgärder för trygg utrymning (14 §). Innehavaren av en byggnad ansvarar för underhåll och granskningar av släcknings- och räddningsredskap, branddetektorer, larmanordningar, utrymningsskyltar och -belysning samt skyddsrummets utrustning och anordningar (12 §). Märkningar och belysningen av utrymningsvägarna ska hållas i funktionsdugligt skick genom regelbundet underhåll. För underhållet skall göras upp en underhållsplan av vilket nödvändiga underhållsåtgärder framgår (Inrikesministeriets förordning om märkning och belysning av utrymningsvägar i byggnader 805/2005, 9 §).

3.3 Arbetarskyddslagen

Syftet med arbetarskyddslagen (2002/738) är att förbättra arbetsmiljön och arbetsförhållandena för att kunna trygga och upprätthålla arbetstagarnas arbetsförmåga samt förebygga och förhindra olycksfall i arbetet (1 §). Enligt lagen ska arbetsgivaren göra en utredning och bedömning av de risker som finns i arbetet. Detta innebär att man systematiskt reder ut och identifiera de risker som beror på arbetet, arbetstiderna, arbetslokalen, arbetsmiljön och arbetsförhållandena. Om riskerna inte kan elimineras, bör man bedöma vilken betydelse de har för arbetstagarnas säkerhet och hälsa (10 §).

Det är arbetstagarens plikt att utan dröjsmål underrätta arbetsgivaren och arbetarskyddsfullmäktige om fel och bristfälligheter som upptäckts i arbetet. Arbetstagaren ska göra en anmälan även fastän felet har avlägsnats eller rättats till. Arbetsgivaren skall å sin sida informera den arbetstagare som gjort anmälan och arbetarskyddsfullmäktige om de åtgärder som utförts eller kommer att utföras (19 §).

3.4 Kemikalielagstiftning

Vid Köttförädlingen används dagligen olika kemikalier genom hela tillverkningsprocessen. Kemikalier används vid allt från syring av biprodukter i slakteriet till skyddsgas vid förpackning av de färdiga livsmedlen. Eftersom mängden kemikalier som förvaras på industriområdet är stor, är det viktigt att följa de riktlinjer som krävs för användning och förvaring av kemikalierna. Det är viktigt att man känner till kemikaliens inverkan på miljö och hälsa. Man skall iaktta tillräcklig försiktighet för att förebygga hälso- och miljöfaror genom att beakta kemikaliens mängd och farlighet (Kemikalielagen 2013/599, 19§).

Enligt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor skall verksamhetsidkaren skaffa information om de fysikaliska och kemiska, brand- och explosionsfarliga samt hälso- och miljöfarliga egenskaper som kemikalien som utövaren hanterar och upplagrar har. (Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier 2005/390, 7§). Man skall också iaktta tillräcklig försiktighet med beaktande av kemikaliens mängd och farlighet så att skador på miljö, person och egendom kan förebyggas. (9§). Verksamhetsutövaren ska vidta alla behövliga åtgärder för att förebygga olyckor och begränsa följderna av dem för människors hälsa, miljö och egendom (10§). Verksamhetsutövaren ska så långt som möjligt minimera utsläppet till miljön och avloppsnätet och ordna sin verksamhet så att förorening av miljön förebyggs eller minimeras så långt som möjligt (Miljöskyddslag 2014/527, 7§).

3.5 Räddningsplan

En räddningsplan är en viktig del vid utförandet av de åtgärder som ansluter till verksamhetens säkerhet. Målet med räddningsplanen är att identifiera risker, ge vägledning i förebyggandet av farosituationer samt ge instruktioner om hur man lämpligast bör agera i

olika farosituationer med tanke på fastighetens användningsändamål. Räddningsplanen och dess innehåll är lagstadgad. I samband med brandsynen övervakar räddningsmyndigheten att lagstadgade skyldigheter följs. Räddningsplanen utarbetas och upprätthålls inte för räddningsmyndigheten, utan för att förbättra säkerheten för fastigheten och personalen i den. (SPEK, pdf-modell för räddningsplan)

En räddningsplan ska utarbetas för byggnader som med tanke på utrymningssäkerheten eller räddningsverksamheten är mera krävande än normalt, eller där säkerheten för människor, miljö eller kulturell egendom kan vara utsatt för stor risk eller där skadorna efter en olycka kan bli allvarliga. Innehavaren av fastigheten är ansvarig för att en räddningsplan utarbetas. Räddningsplanen ska innehålla redogörelse för:

- Riskbedömning
- Fastighetens säkerhetsarrangemang
- Förhållningsregler vid undantagsförhållanden och olycksförebyggande anvisningar
- Arrangemang i anslutning till objektets egen beredskap. (Räddningslagen 2011/379, 15 §)

Räddningsplanens innehåll bör vara aktuell och nödvändig information skall ges till personer som vistas i fastigheten samt till andra som behöver vara förtrogen med räddningsplanens verkställande (Statsrådets förordning om räddningsväsendet 2011/407).

4. Metoder

Inför en studie ska ett beslut fattas om vilka metoder som ska användas. Studiens syfte ska vara avgörande för vilken metod eller vilka metoder som används. Eftersom syftet med mitt examensarbete är att framställa en lagenlig räddningsplan med tillhörande utrymningskartor så kommer utgångspunkten att vara Finlands lagar och till dessa tillämpa den kunskap som personal inom företaget besitter om den räddningsverksamhet som krävs specifikt för Köttförädlingen. Följande metoder har använts vid utformningen av räddningsplanen och utrymningskartorna:

- Studier av lagar och förordningar gällande säkerhet. Detta har gjorts för att få reda på vad som står i lagen och för att utifrån detta kunna framställa en lagenlig räddningsplan.
- Studier av tidigare gjorda räddningsplaner för att få idéer till uppläggning av räddningsplanen. De räddningsplaner som studerades var främst uppgjorda för skolor, så en mängd väsentlig information som krävs i Köttförädlingen fattades. Däremot gav de bra tips för hur räddningsplanen kan sammanställas på ett logiskt sätt.
- Intervjuer med personal inom företaget. Inom företaget finns den kunskap och information som krävs för att kunna framställa en räddningsplan, men allt bör samlas på ett ställe. Intervjuer har gjorts med personal som besitter kunskap kring räddningsplanering, utrymningsplanering samt de kemikalier som används i fabriken. Intervjuerna gjordes som öppen intervju med fri diskussion.

Riskbedömning ligger till grund för en välgjord räddningsplan. En räddningsplanering med riskbedömning och utrymningsplanering har blivit gjord vid Köttförädlingen och utgående från detta kommer räddningsplanen och utrymningsplanerna att byggas upp.

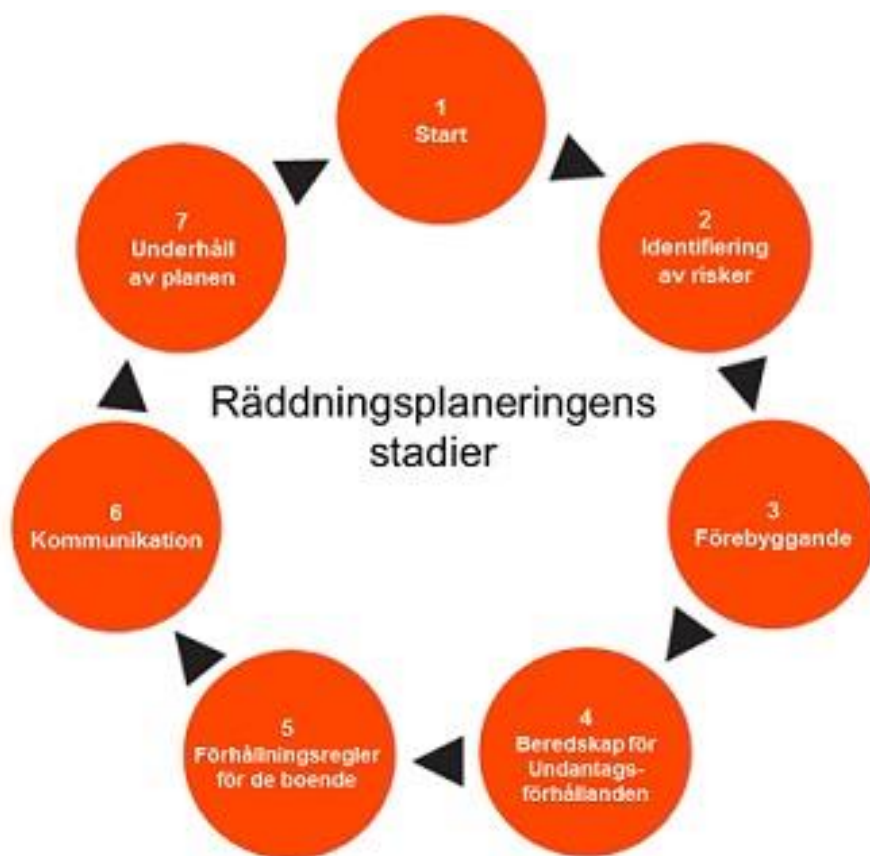
5. Resultat

I detta kapitel beskrivs de tillvägagångssätt som använts vid utformningen av räddningsplanen och utrymningskartorna. I kapitel 5.1 beskrivs hur Köttförädlingens räddningsplan har sammanställts som en process i sju skeden. I kapitel 5.2 beskrivs de krav och önskemål som legat till grund för utformningen av utrymningskartorna.

5.1 Utformning av en räddningsplan

Utformningen av Köttförädlingens räddningsplan har gjorts enligt det upplägg som krävs i räddningslagen (se punkt 3.5) (Räddningslagen 2011/379, 15 §). För att kunna göra en räddningsplan krävs noggrann räddningsplanering. I räddningsplanen som gjorts i detta examensarbete ingår en sammanställning av identifiering av risker, som årligen görs av anställda på Köttförädlingen (se bilaga 1, kapitel 2.2). Denna riskbedömning beskriver vilka

risker som är möjliga på Köttförädlingen, och har använts som grund för utformningen av räddningsplanen. Närmare ingående varför dessa risker är möjliga ingår inte i detta examensarbete, utan dessa risker kartläggs dagligen av personal inom företaget. Detta görs i form av anmälan av "nära ögat"-situationer till företagets arbetarskyddskommitté. I utarbetandet av Köttförädlingens räddningsplan har jag utgått från Hatakka och Grönstrands modell från SPEK's hemsida. I detta kapitel presenteras utarbetandet av räddningsplanen som en process i sju skeden. Dessa skeden beskrivs i figur 5. (Hatakka & Grönstrand, 2013)

Figur 5. Räddningsplaneringens stadier (spek.fi)

5.1.1 Första skedet

I det **första skedet** av räddningsplaneringen fattas ett beslut om att börja utarbeta eller uppdatera en räddningsplan. För att hålla en räddningsplan lagenlig krävs årlig uppdatering och upprätthållande. Uppföljning av säkerhet, upprätthållande av räddningsplanen och en tidtabell för planeringsprocessen bör finnas med i företagets årsklocka. När säkerheten upplevs som en gemensam sak som alla har ansvar för kan var och en bidra till en säkrare arbetsplats genom sin verksamhet. Därför bör räddningsplaneringen göras tillsammans med arbetstagarna i det dagliga arbetet.

5.1.2 Andra skedet

I följande steg, **skede två**, ska en utredning angående faror och risker i fastigheten genomföras. Detta betyder att man i räddningsplanen presenterar en redogörelse för de identifierade farorna samt åtgärder mot dessa. En räddningsplan grundar sig på identifiering av faror, bedömning av riskerna de orsakar samt strukturering av identifierade risker. Det finns flera sätt att identifiera faror och risker. Vid Köttförädlingen använder man sig av två metoder: elektroniska riskbedömningsblanketter samt årliga säkerhetspromenader. Genom att använda den elektroniska riskbedömningsblanketten kan man granska vilka farosituationer och risker som finns. Efter att en farosituation har uppstått, ifylls blanketten vad som har hänt, skadans eller riskens omfattning, förebyggande eller reparerande åtgärder, ansvarsperson som ser till att åtgärd blir gjord samt datum när faromomentet har åtgärdats. En säkerhetspromenad är ett praktiskt sätt att utvärdera fastighetens säkerhetsnivå, farliga platser och risker. Säkerhetspromenaden går ut på att man gör en promenadrunda där man kartlägger faror som identifierats under promenaden. Efter promenaden görs ett sammandrag över identifierade säkerhetsbrister. Riskerna som identifierats i samband med riskbedömningen samt åtgärderna för dessa skrivs in i räddningsplanen.

5.1.3 Tredje skedet

I det **tredje skedet** av räddningsplaneringen utformas åtgärder för att förebygga de identifierade riskerna i riskbedömningsskedet. Man använder de identifierade farorna och riskerna som utgångspunkt, och planerar utifrån dessa förebyggande och skadebegränsande åtgärder samt uppföljning dessa. I räddningsplanen ska det finnas anvisningar om hur personalen kan förebygga faror och risker.

5.1.4 Fjärde skedet

I räddningsplaneringens **fjärde skede** planeras arrangemang för undantagsförhållanden. Med undantagsförhållanden avses sådana hot som förutsätter arrangemang som avviker från det normala för att kunna bekämpas. Detta betyder i praktiken att det i fastigheten ska finnas möjlighet att kunna ge de anställda skydd inomhus eller i skyddsrum, byggnaden ska kunna evakueras och personalen ska kunna röja, släcka och ge första hjälpen. Anvisningar för detta

ges i räddningsplanen. Till detta skede hör också arrangemang för befolkningsskyddet i fastigheten. Detta innebär att de som regelbundet befinner sig i fastigheten ska få anvisningar om hur man skall agera när man hör den allmänna farosignalen och hur man söker skydd inomhus. I räddningsplanen ska det också framgå om det finns ett skyddsrum i fastigheten. Skyddsrummet skall vara i sådant skick att det skall kunna tas i bruk inom 72 timmar efter uppmaning av myndigheterna.

5.1.5 Femte skedet

Det **femte skedet** av räddningsplaneringen är att ge vägledning i hur verksamhetsidkarna i fastigheten agerar rätt vid olycks- och farosituationer. I detta skede bedömer den eller de som genomför räddningsplaneringen vilka anvisningar som behövs för att kunna upprätthålla säkerheten i fastigheten. I räddningsplanen bör åtminstone framkomma hur en nödanmälan görs, hur man agerar rätt vid en brand samt hur man känner igen den allmänna farosignalen och söker skydd inomhus. Dessutom är det bra ifall någon i personalen kan ge livräddande första hjälpen och behärska förstahandssläckning. Enligt arbetarskyddslagen (23.8.2002/738) skall arbetsgivaren se till att utbildning i första hjälpen ordnas för arbetstagare på det sätt som antalet arbetstagare, arbetets art och arbetsförhållandena kräver. Arbetstagarna ska få anvisningar om de åtgärder som ska vidtas för att erhålla första hjälpen vid olycksfall eller sjukdom i enlighet med arbetet och arbetsförhållandet (46 §).

5.1.6 Sjätte skedet

Till räddningsplaneringens **sjätte skede** hör att planera hur räddningsplanens information når ut till de som behöver den. Med hjälp av anvisningarna i räddningsplanen kan de som vistas i fastigheten förebygga olyckor och agera rätt vid olycks- och farosituationer. Alla som dagligen vistas i fastigheten har rätt att bekanta sig med dessa. Till kommunikationsplaneringen hör att de som vistas i fastigheten vet var de får tag i räddningsplanen, att man delar ut verksamhetsanvisningar till de som fungerar i fastigheten om hur man förebygger och agerar vid en farosituation och att arbetsgivaren regelbundet ger ut information om räddningsplanen till de anställda. I kommunikationsplanen ska också ingå vem som informerar, vem som informeras, hur ofta det skall informeras samt vad det informeras om. Vid Köttförädlingen görs varje år praktiska utrymningsövningar för att hålla

de anställda uppdaterade om utrymning av fastigheten. De årliga utrymningsövningarna finns med i företagets årsklocka (se figur 4).

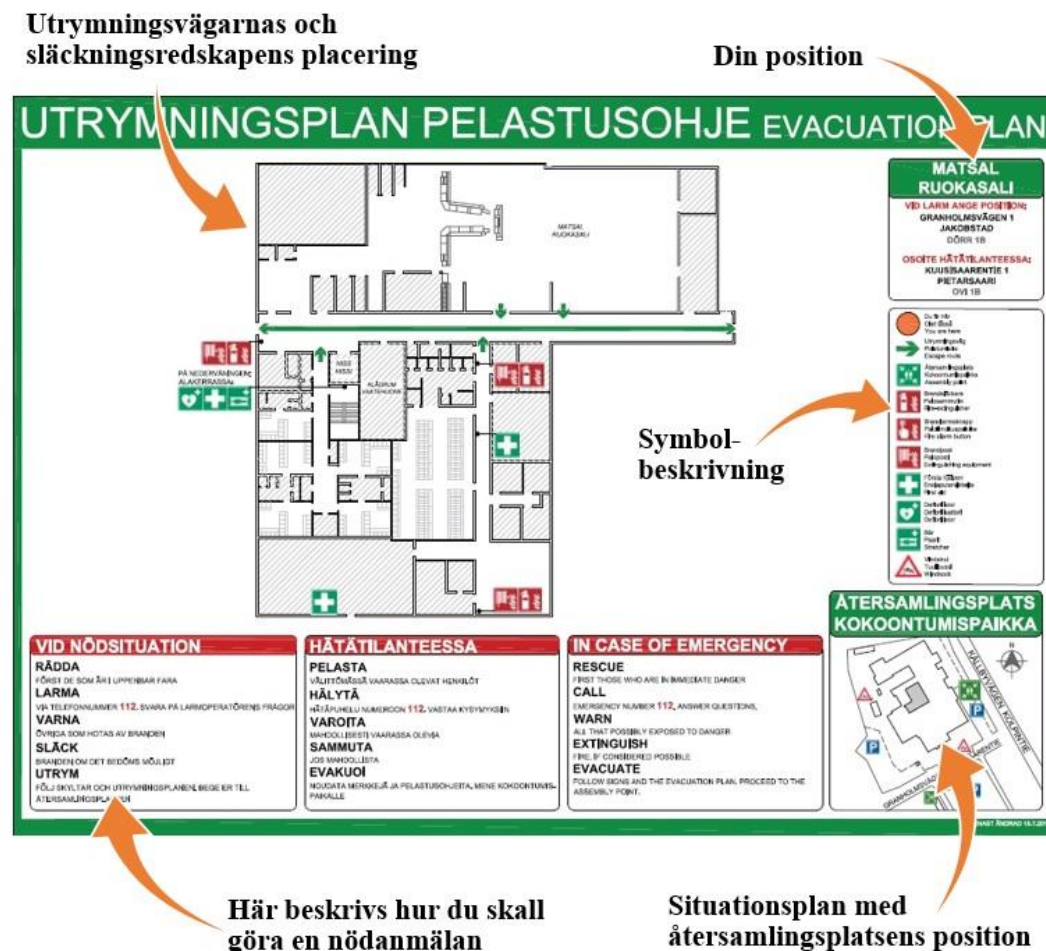
5.1.7 Sjunde skedet

En regelbunden uppföljning av säkerheten och uppdatering av räddningsplanen är grundläggande för en fortsatt säkerhet i den dagliga verksamheten för de anställda. I det **sjunde** och sista skedet planeras hur säkerhetssituationen följs upp samt hur och när räddningsplanen uppdateras. För att upprätthålla uppföljningen bör man också besluta vem som har det huvudsakliga ansvaret för att följa upp säkerhetsbrister och vem som skall meddelas när farosituationer och brister upptäcks. (Hatakka & Grönstrand, 2013)

5.2 Utformning av utrymningskartor

Kvalitetssystemet som Köttförädlingen erhåller kräver att företaget skall ha en räddningsplan där utrymning finns planerad. Enligt räddningslagen ska dessutom en utredning om utrymningssäkerhet uppdateras åtminstone vart tredje år eller när verksamheten förändras väsentligt (Räddningslagen 2011/379, 16 §). Delsyftet med detta examensarbete var att framställa praktiska utrymningsplaner utifrån den utrymningsplanering som blivit gjord. Enligt brandinspektören vid Mellersta Österbottens räddningsverk, Ari Halminen, skall en välgjord utrymningsplan innehålla en situationsplan som inkluderar följande information:

- Planritning över utrymmet
- Situationsplan med byggnadernas placering på området samt namn på närliggande gator
- Utrymningsvägar och utgångar
- Användningssyftet för utrymmet
- Placering av räddnings- och släckningsanordningar
- Pil mot norr (Personlig kommunikation med Ari Halminen, 11.5.2016)

Figur 6. Användningsanvisning för utrymningsplan.

Vid en diskussion med Köttförädlingens räddningschef, Daniel Hjulfors, framkom utöver dessa punkter även önskelmål om att nummern på den dörr som räddningspersonalen skall använda vid utryckning skall finnas tillgänglig på utrymningskartorna. Eftersom industriområdet är stort är det lätt att misstag sker vid kommunikation med räddningsväsendet om var på området en olycka har skett. Genom att förtydliga platsen med dörrnummer på utrymningsplanen, vet personalen vart de skall kalla räddningspersonalen och på så vis minska responstiden. Eftersom hygienkraven är höga i fabriken produktionsutrymmen, krävs det att utrymningsplanerna ska kunna sköljas av med hett vatten. Detta beaktades vid valet av material till utrymningskartorna.

Enligt räddningslagen (10§) ska byggnadens verksamhetsidkare se till att utgångarna och vägarna till dessa är framkomliga och fria från hinder. De ska vara i gott skick och ska kunna användas säkert och effektivt (Räddningslagen 10§). Utrymningsvägar ska vara belysta så att de kan användas tryggt och effektivt. Vid planering av belysning ska byggnadens och

dess utrymmens användningssätt, storlek och form samt utrymningsplanering iakttas (Inrikesministeriets förordning om märkning och belysning av utrymningsvägar i byggnader §5).

De utrymningskartor jag skapat till Köttförädlingen har placerats på en sådan plats där de är synliga och lättillgängliga för personalen. Dessutom har de placerats så att personalen lätt kan orientera sig vid händelse av utrymning. Vid en utrymning kan personalen med hjälp av utrymningskartorna få reda på var deras återsamlingsplats finns, till vilken plats de skall kalla på räddningspersonal, var släcknings- och räddningsverktyg finns samt hur de skall agera vid en nödsituation. (Se bilaga 2)

Figur 7. Räddningsplan vid Snellmans Köttförädling. (Se bilaga 2)

6. Resultatdiskussion

Syftet med detta examensarbete var att framställa en lagenlig räddningsplan med tillhörande utrymningskartor. Genom dessa var målet att kunna förbättra personalens säkerhet, öka tryggheten, och minska antalet olyckor i det dagliga arbetet på Köttförädlingen. Genom att sammanställa den kunskap som finns inom företaget samt komplettera denna, har jag kunnat skapa en lagenlig räddningsplan (se bilaga 1) och tillhörande utrymningskartor (se exempel i bilaga 2). Räddningsplanen och ett exempel på en utrymningskarta finns som bilaga i slutet

av detta examensarbete. Tack vare dessa vet personalen bättre hur de skall agera i en nödsituation vilket leder till att de eventuellt kan minska omfattningen på den skada som kan uppkomma eller helt utesluta den.

Den räddningsplan som tidigare har funnits vid Köttförädlingen har kompletterats genom att sammanställa den kunskap som funnits inom företaget men inte tidigare funnits samlad i räddningsplanen, utgående från Finlands lagar och företagets riskbedömning. Räddningsplanen som gjorts för företaget i detta examensarbete har utvecklats mycket innehållsmässigt. Innehållet i Köttförädlingens räddningsplan har lagts upp i kronologisk ordning, där jag delat in räddningsplanens innehåll enligt den information som räddningslagen kräver angående innehållet i en räddningsplan. I det första kapitlet finns all kontaktinformation som personalen kan behöva vid en olyckssituation (Se bilaga 1, kapitel 1.4). På grund av sekretess har personalens namn och telefonnummer tagits bort ur den version av räddningsplanen som finns som bilaga i detta examensarbete. Följande fyra kapitel beskriver de farliga situationer som iakttagits i samband med företagets riskbedömning (se bilaga 1, kapitel 2), hur man förhindrar farliga situationer (se bilaga 1, kapitel 3) samt hur personalen skall agera i händelse av olycks- och farosituationer (se bilaga 1, kapitel 5). Dessutom finns det beskrivet om utrymning, möjlighet till skydd samt arrangemang för släcknings och räddningsuppdrag (bilaga 1, kapitel 4).

Resultatet av de utrymningskartor som gjorts i detta examensarbete har redan bevisats ge kortare responstid för räddningspersonal att nå fram till en olycka. Genom innehållet på utrymningskartorna har personalen på Köttförädlingen gett bättre information om sin position på avdelningen samt vilken dörr räddningspersonalen skall ta för att lättast nå fram (Personlig kommunikation med Daniel Hjulfors, 10.2.2017). Utrymningskartorna har lagts upp i samtliga avdelningar, kontor och gemensamma utrymmen (se figur 7). I oktober 2016 blev räddningsplanen och utrymningskartorna godkända av Inspecta.

Vid en diskussion med Daniel Hjulfors, kom återsamlingsplatsernas placering på tal. Vid utrymningsplaneringen har avdelningarna delats upp i tre grupper som skall samlas på tre olika återsamlingsplatser. Dessa grupperingar finns omnämnda i räddningsplanen. Återsamlingsplatserna är i nuläget placerade så att en av återsamlingsplatserna är placerad utanför området inhägnad, vilket kan leda till trängsel när personalen skall utrymma byggnaden och behöver passera en grind. De två andra återsamlingsplatserna är placerade inom området inhägnad, varav den ena är placerad bredvid en brännoljetank, vilket kan

vara farligt ifall utrymningen skett på grund av brand. Detta kunde ligga till grund för en vidare forskning inom företagets utrymningsplanering, där en bättre placering av återsamlingsplatserna kunde planeras.

7. Kritisk granskning

Eftersom räddningsplanen är skräddarsydd för enbart Köttförädlingen och inte övriga delar av Snellmanskoncernen har jag kunnat skapa en mer ingående räddningsplan med större helhetsperspektiv. Räddningsplanen som gjorts har ett brett innehåll som täcker samtliga punkter i den riskbedömning som gjorts inom företaget. Tack vare räddningsplanen får personalen en medvetenhet om de risker som kan uppstå. Denna medvetenhet kan också komma till användning för att utveckla arbetsskyddet.

Räddningsplanen är lagenlig, men den måste hållas uppdaterad enligt nya direktiv ifall det sker omändringar. Till exempel bör information om personalen som medverkar i delvårdsgruppen och första hjälpgrupperna hållas uppdaterad. Räddningsplanen borde också översättas till finska och engelska, för att kunna delge hela personalen den information och kunskap som finns i denna. För att vidare kunna höja personalens kunskap inom säkerhet och på så vis kunna förbättra personalens trygghet, skulle man behöva förenkla personalens åtkomst till räddningsplanen. Detta skulle kunna ske genom att sammanställa en förkortad version av räddningsplanen som skulle finnas till hands i avdelningarna. Denna förkortade version skulle innehålla endast den viktigaste informationen i räddningsplanen, som viktiga kontaktuppgifter och allmänna anvisningar i händelse av olika typer av olyckor. Detta kunde med fördel ha ingått i detta arbete.

Som tidigare sagts har utrymningskartorna och den information som finns på dessa redan bevisats förkorta responstiden för räddningspersonal. Vid olyckshändelse har personalen lätt kunnat hitta information om hur de skall beskriva för räddningspersonalen om var i den stora fabriken olyckan har inträffat. Vid en diskussion med Daniel Hjulfors (personlig kommunikation, 10.2.2017) kom det fram att utrymningskartorna för vissa avdelningar var fel svängda med tanke på deras placering i avdelningen. Detta har lett till att den lättförståelse som jag har strävat till med tanke på agerande vid utrymning, inte helt uppnåtts för några avdelningar. Detta har dock åtgärdats genom att placera utrymningskartorna på annat ställe i avdelningarna än det tidigare var planerat.

8. Diskussion

Säkerhet kan alltid förbättras, men utveckling sker och samhället strävar hela tiden mot att förbättra människans säkerhet. Genom detta examensarbete har Köttförädlingen tagit sig ett steg närmare sitt mål; noll olycksfall. Räddningsplanen ökar medvetenheten om de risker som finns på arbetsplatsen och minskar därför också risken för att en farosituation skall uppstå. Räddningsplanen som gjorts i detta examensarbete är företagsanpassad, vilket ger mer nytta till företaget än en mera allmän räddningsplan. Genom att räddningsplanen specifikt tar fram de risker som finns vid Köttförädlingen, kan personalen fokusera på dessa och på så vis upprätthålla säkerheten på arbetsplatsen. Säkerhet är en viktig del i all verksamhet, och genom räddningsplanen vet personalen hur man kan förebygga farliga situationer, hur man skall åtgärda farliga situationer och hur dom skall agera ifall en olycka eller farosituation uppkommer. Utrymningskartorna som gjorts hjälper personalen när olyckan är framme, och kan på ett enkelt sätt lindra följderna av den olycka som uppkommit. Framöver behöver räddningsplanen och utrymningskartorna ständigt uppdateras. Ifall det kommer nya direktiv eller när förändringar uppkommer inom företaget skall räddningsplanen och utrymningskartorna uppdateras enligt dessa.

Personligen är jag nöjd med det jag åstadkommit för företaget genom detta arbete. Mitt arbete leder till ökad säkerhet och trygghet för de anställda. Examensarbetet har varit otroligt lärorikt för mig. Kunskapsmässigt har jag lärt mig mycket angående räddningsplanering och arbetssäkerhet. Framförallt har jag lärt mig det viktiga i att ha en välgjord räddningsplanering, speciellt inom ett så stort företag som Snellmans köttförädling. Genom en välgjord räddningsplanering skapas inte enbart en större trygghet för de 900 anställda på Köttförädlingen, utan också för de 900 anställdas familjer som kan känna trygghet i vetskapen om att deras anhöriga jobbar på en arbetsplats där säkerheten för de anställda är viktig och ständigt utvecklas. I mitt arbete på Köttförädlingen har jag också lärt mig att ett företag inte behöver vara opersonligt bara för att antalet anställda är stort. På Köttförädlingen beaktas alla enskilda individers behov, och i dessa tider när nedskärningar är vanliga på arbetsplatser, plockar man istället fram den enskilda individens kunskaper och drar nytta av det för att gynna företaget. Jag ser sambandet med Köttförädlingens mission: *"Vi ger människor möjlighet till det bättre"*.

Det har varit väldigt givande att arbeta med detta projekt vid Snellmans Köttförädling. Genom arbetets gång har jag fått ett stort intresse för säkerhet och säkerhetsplanering och

jag hoppas att få möjlighet arbeta med detta i framtiden. Personalen vid Köttförädlingen har visat intresse för arbetet och varit till stor hjälp för mig. Jag vill rikta ett speciellt tack till min handledare på arbetsplatsen, Daniel Hjulfors. Han har genom sitt eget brinnande intresse för företagets säkerhet, gett mig stöd och inspiration som gjort att min motivation för arbetet har hållits stark. Jag vill också tacka Rolf Dahlin, min handledare från skolans sida, som lagt ner många timmar också av sin privata tid för att vägleda mig till ett gott slutresultat och motiverat mig genom att visa ett stort intresse för mitt examensarbete.

Källförteckning

Arbeterskyddslagen 23.8.2002/738 www.finlex.fi [hämtad: 14.6.2016].

Hatakka, I. & Grönstrand, H., 2013. *Räddningsplanering* [Online]
http://spek.smartpage.fi/se/raddningsplanering/files/Raddningsplanering_optim.pdf [hämtad: 24.8.2016].

Inrikesministeriets förordning om märkning och belysning av utrymningsvägar i byggnader 6.10.2005/805 www.finlex.fi [hämtad: 25.8.2016].

Kemikalielagen 9.8.2013/599 www.finlex.fi [hämtad: 14.6.2016].

Lag om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor 3.6.2005/390 www.finlex.fi [hämtad: 9.3.2016].

Miljöskyddslag 27.6.2014/527 www.finlex.fi [hämtad: 14.6.2016].

Räddningslag 29.4.2011/379 www.finlex.fi [hämtad: 14.6.2016].

Snellman.fi/blogg, *Snellman har fått certifiering enligt ISO 150001*, 19.2.2015 [Online]
<https://www.snellman.fi/sv/blogg/snellman-har-fatt-certifiering-enligt-iso-50001> [hämtad: 29.8.2016].

Snellman.fi, *Miljö* [Online] <https://www.snellman.fi/sv/principer/milj%C3%B6> [hämtad: 29.8.2016].

Snellmans Köttförädling AB, 2016. Räddningsplan. Version 34

Snellmans Årsberättelse 2015. [Online]
http://www.snellmangroup.fi/vuosikertomukset/Snellman_%C3%A5rsber%C3%A4ttelse_2015.pdf [hämtad: 10.6.2016].

SPEK, *Pdf-modell för räddningsplan*, 3/2013 [Online]
<http://www.spek.fi/loader.aspx?id=f37182fe-60bb-49c1-bdd8-42b2a4a494d6> [hämtad: 24.8.2016].

Statsrådets förordning om räddningsväsendet 5.5.2011/407 www.finlex.fi [hämtad: 14.6.2016].

Välkommen till huset, 2016. *Välkommen till huset: Infohäfte för Snellmans personal*. Jakobstad: Snellman Oy.

Figurförteckning

Figur 1. Statistik över olycksfall vid Snellmans Köttförädling 2011-2016.....	3
Figur 2. Flygfoto över Snellmans Köttförädling	5
Figur 3. Snellmankoncernens verksamhetsområden (Snellmans Årsberättelse 2015).....	6
Figur 4. Årsklocka (Snellmans Köttförädlings räddningsplan, 2016).....	7
Figur 5. Räddningsplaneringens stadier (spek.fi).....	14
Figur 6. Användningsanvisning för utrymningsplan.....	18
Figur 7. Räddningsplan vid Snellmans Köttförädling. (Se bilaga 2)	19

RÄDDNINGSPLAN

SNELLMANS KÖTTFÖRÄDLING AB

Senaste uppdatering: 31.8.2016

Version: 35

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. GRUNDERNA FÖR RÄDDNINGSPLANEN	1
1.1 Avsikten med räddningsplanen.....	1
1.2 Grunder i lagar och förordningar	2
1.3 Allmänna uppgifter om fastigheten	4
1.4 Räddningsorganisationen och räddningsområden	5
1.4.1 Räddningsorganisationen	5
1.4.2 Delvårdsgruppen	5
1.4.3 Förstahjälpggrupper – Räddningszon 1.....	5
1.4.4 Förstahjälpgrupp – Räddningszon 2.....	7
1.4.5 Räddningsväsendet.....	7
1.4.6 Hälsovård och information.....	7
1.4.7 Krishjälp.....	8
2. FARLIGA SITUATIONER OCH DERAS VERKNING	8
2.1 Riskbedömning	8
2.2 Farliga situationer och bedömning av deras konsekvenser.....	11
2.3 Ämnen som kan förorsaka fara	14
3. ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRHINDRA FARLIGA SITUATIONER.....	15
3.1 Arbetarskydd och förstahjälpbereidskap.....	15
3.2 Brand.....	16
3.2.1 Plan för heta arbeten.....	16
3.3 Farliga ämnen	17
3.4 Förebyggande av brott och skadegörelse	18
3.5 Beredskap för farliga situationer vid underhåll av fastigheten	19
3.5.1 Avfallskärlens placering.....	20
4. UTRYMNING, MÖJLIGHET TILL SKYDD SAMT ARRANGEMANG FÖR SLÄCKNING OCH RÄDDNINGSUPPDRAG	21
4.1 Utrymning av byggnaden.....	21
4.2 Återsamlingsplatser	23
4.3 Arrangemang för släcknings- och räddningsuppdrag	25
4.4 Säkerhetsmaterial.....	25
4.5 Skyddsrum	27
5. ANVISNINGAR FÖR OLYCKS- OCH FAROSITUATIONER.....	28
5.1 Allmänna anvisningar i händelse av olycka	28

5.1.1 Anvisning för nödanmälan	28
5.1.2 Internt alarmeringssystem	28
5.1.3 Den allmänna farosignalen	28
5.1.4 Anmälan om avvikande avfallsutsläpp	29
5.1.5 När farosituationen är över	30
5.2 Åtgärdsanvisning i händelse av olycka	31
5.2.1 Åtgärd vid brand	31
5.2.2 Åtgärd vid olycksfall eller sjukdomsfall	32
5.2.3 Åtgärd vid elavbrott	33
5.2.4 Åtgärd vid kemikalie- och gasolyckor	34
5.2.5 Åtgärd vid brännoljeläckage	40
5.2.6 Åtgärd vid ångläcka	41
5.2.7 Åtgärd vid vattenläcka	41
5.2.8 Åtgärd vid strålningsfara	41
5.2.9 Åtgärd vid möte med hotfull person	42
5.2.10 Åtgärd vid stöld eller rån	43
5.2.11 Åtgärd vid bombhot eller hotsamtal	44
6. UPPRÄTTHÅLLANDE AV RÄDDNINGSPLANEN	45

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1 Avfallskärlens placering	20
Figur 2 Användningsanvisningar för utrymningsplanerna	21
Figur 3 Återsamlingsplatsernas placering	23
Figur 4 Placeringen för förvaringen av kemikalie- och gascisterner	36
Figur 5 Årsklocka för upprätthållande av räddningsplan	45

1. GRUNDERNA FÖR RÄDDNINGSPLANEN

1.1 Avsikten med räddningsplanen

I det här direktivet beskrivs förfarandet i Snellmans Köttförädling Ab:s fabrik under beredskap och i krissituationer. Syftet med räddningsplanen är att förbättra personalens säkerhet och minska antalet olyckor. Vidare är syftet också att om en olycka inträffar ska människor räddas, viktiga funktioner tryggas och följderna av olyckan begränsas.

Säkerheten är en naturlig del av all verksamhet. Men för att kunna garantera att personalen känner sig säkra i sitt arbete, behöver man fästa uppmärksamhet på de olika säkerhetsarrangemangen som krävs i den dagliga verksamheten. Att värna om säkerheten handlar inte enbart om att kunna agera i undantagssituationer, som vid en brand eller personolycka, utan det viktigaste är att garantera verksamhetens säkerhet i normal tid.

Räddningsplanen, som krävs enligt räddningslagen, är en viktig del vid utförande av de åtgärder som ansluter till verksamhetens säkerhet. Men den är inte i sig en tillräcklig åtgärd för att upprätthålla säkerheten. Med räddningsplanen kan man förbättra strukturen för de arrangemang som berör säkerheten och anskaffa material som behövs vid farosituationer samt hålla dessa uppdaterade. Genom den introduceras också personalen i säkerhetsverksamheten och hur man agerar i händelse av farosituationer samt hur man upprätthåller kunskapen i säkerhetsfrågor genom att regelbundet delta i räddnings- och släckningsövningar.

Ett välplanerat säkerhetsarrangemang ger en positiv bild av verksamheten. Det ökar säkerhetskänslan för personalen, ökar engagemanget i arbetet och ger dessutom utomstående en positiv bild av företaget.

1.2 Grunder i lagar och förordningar

”Ägaren och innehavaren av en byggnad samt en verksamhetsidkare är för egen del skyldig att

1. Förebygga eldsvådor och uppkomsten av andra farliga situationer
2. Ha beredskap att skydds personer, egendom och miljö i farliga situationer
3. Ha beredskap att släcka eldsvådor och för andra sådana räddningsinsatser som de på egen hand förmår göra
4. Vidta åtgärder för att trygga utrymning vid eldsvådor och andra farliga situationer samt åtgärder för att underlätta räddningsverksamhet.” (Räddningslagen § 14)

”En räddningsplan för de åtgärder som avses i 14 § ska göras upp för byggnader eller andra objekt som med avseende på utrymningssäkerheten eller räddningsverksamheten är mer krävande än normalt eller där människors säkerhet eller brandsäkerheten, miljön eller kulturegendom kan antas vara utsatt för stor risk eller skadorna till följd av en eventuell olycka kan antas vara allvarliga. Byggnadens eller objektets innehavare ansvarar för att en räddningsplan görs upp. Om flera verksamhetsidkare är verksamma i byggnaden ska byggnadens innehavare göra upp räddningsplanen i samarbete med verksamhetsidkarna. Byggnadens innehavare ska dock alltid göra upp räddningsplanen för byggnaden i samarbete med verksamhetsidkare för vårdinrättningar och service- och stödboende som avses i 18 §.

Räddningsplanen ska innehålla en redogörelse för

1. Slutsatserna av bedömningen av faror och risker
2. Säkerhetsarrangemangen i byggnaden och de utrymmen som används i verksamheten
3. Olycksförebyggande anvisningar och förhållningsregler för olyckssituationer och farliga situationer till boende och andra personer.
4. Eventuella andra åtgärder i anslutning till objektets egen beredskap.”

”En räddningsplan enligt 15 § i räddningslagen (379/2011) ska göras upp för:

1. bostadsbyggnader som omfattar minst tre bostadslägenheter
2. objekt som avses i 18 § i räddningslagen
3. skolor, läroanstalter och andra motsvarande lokaler som används för undervisning
4. barnskyddsanstalter och skolhem samt daghem, familjedaghem och andra lokaler som används för vård av barn i grupper, med undantag för privata bostäder
5. inkvarteringsrörelser enligt lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) samt campingplatser och tillfälliga campingplatser enligt lagen om friluftsliv (606/1973)
6. lokaler som används för tillfällig massinkvartering av minst 20 personer

7. kyrkor, bibliotek, idrotts- och utställningshallar, teatrar, trafikstationer, mässområden, motorbanor, nöjesparker samt motsvarande samlingsplatser
8. köpcentrum och motsvarande lokaler samt butiker med en yta på över 400 kvadratmeter
9. restauranger med över 50 kundplatser samt motsvarande lokaler
10. industri-, produktions- och lagerbyggnader med en yta på över 1 500 kvadratmeter
11. djurstallar enligt 1 § i miljöskyddsförordningen (169/2000) för vilka det krävs miljötillstånd
12. objekt där småskalig industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier får idkas endast om verksamhetsutövaren gör en anmälan enligt 24 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005)
13. byggnader och objekt som definierats som kulturegendom i de internationella konventioner om skydd för kulturegendom som är bindande för Finland samt byggnader och objekt som innehåller kulturegendom, liksom även för andra byggnader och objekt som med stöd av lagar och förordningar är skyddade som kulturegendom
14. arbetsplatslokaler där antalet arbetstagare och andra personer som samtidigt är på plats i allmänhet uppgår till minst 50
15. över 100 meter långa tunnlar som är i allmänt bruk.” (Statsrådets förordning om räddningsväsendet § 1)

”Förutom det innehållskrav som anges i 15 § 2 mom. i räddningslagen ska även avvikande användning av ett objekt och tillfälliga ändringar i användningssättet vid behov beaktas i räddningsplanen.

Räddningsplanen ska också innehålla en redogörelse för hur sådan egen beredskap som avses i 14 § i räddningslagen genomförs i undantagsförhållanden.

Räddningsplanen ska hållas uppdaterad och nödvändig information om den ska ges till invånare och anställda i byggnaden eller objektet i fråga samt till andra som är skyldiga att delta i verkställigheten av räddningsplanen.

Räddningsverket ska ge råd om utarbetandet av räddningsplanen.” (Statsrådets förordning om räddningsväsendet § 2)

1.3 Allmänna uppgifter om fastigheten

Fastighetens namn	Snellmans Köttförädling Ab		
Fastighetens adress	Granolmsvägen 1 68600 Jakobstad		
Fastighetens verksamhet	Livsmedelsindustri		
Innehavare	Snellman Oy		
Byggnadsår	1993 Tillbyggnader år: 1995 (slakteri) 1997 (helkötsavdelning) 2007 (expedition) 2009 (medwurstfabriken) 2012 (slakteri) 2013 (charkfabriken)		
Total våningsyta	70 000 m ²		
Antal våningar (ovan jord)	2		
Antal källarplan	1		
Antal byggnader	4		
Antal personer som samtidigt visas i fastigheten (medeltal)	Dag Kl. 08:00- 17:00	Kväll Kl. 17:00- 22:00	Natt Kl. 22:00- 07:00
	700 pers.	100 pers.	30 pers.
Fastighetens försäkringsskydd och försäkringsbolag			
Bevakning	Anvia Securi Oy		
Återsamlingsplatser	<ul style="list-style-type: none"> - Parkeringen framför huvudkontoret - Vid stängslet mellan charkfabriken och personalparkeringen - Mellan slakteriet och lastbilarnas tvätthall vid brännolja-behållarna. <p>För närmare beskrivning se punkt 4.2</p>		

1.4 Räddningsorganisationen och räddningsområden

1.4.1 Räddningsorganisationen

Verkställande direktör		Telefon	
Säkerhets- och arbetarskyddschef		Telefon	
Räddningschef		Telefon	
Vice räddningschef		Telefon	

1.4.2 Delvårdsgruppen

Expedition		Telefon	
Slakteri		Telefon	
Nedskärning		Telefon	
Nedskärning		Telefon	
Kontoret		Telefon	
Skivlinjen		Telefon	
Service		Telefon	

1.4.3 Förstahjälpgupper – Räddningszon 1

Nedskärning		Telefon	
Standardisering, fryslager		Telefon	

Köttpack, förberedning		, gruppledare	Telefon	
Korvpack, skivning		, gruppledare	Telefon	
Matkorvs- produktion, helkött		, gruppledare	Telefon	
Expedition, kontors- utrymmen		, gruppledare	Telefon	
Kontor och sociala utrymmen på våning 3. Köket, matsalen, korridoren		, gruppledare	Telefon	
			Ansvarsområde	1:a våningen
			Ansvarsområde	2:a våningen
			Ansvarsområde	Köket
Huvudkontoret			Ansvarsområde	Mitt emot köket
Service		, gruppledare	Telefon	
Medwurst		, gruppledare	Telefon	
Lever, Sous Vide		, gruppledare	Telefon	
Källare		, gruppledare	Telefon	
Korvfabrikens kontor			Telefon	

1.4.4 Förstahjälpgrupp – Räddningszon 2

Slakteri + kontoret	[REDACTED], gruppleddare	Telefon	[REDACTED]
	[REDACTED]		
	[REDACTED]		
	[REDACTED]		
	[REDACTED]		
	[REDACTED]		
	[REDACTED]		
	[REDACTED]		

1.4.5 Räddningsväsendet

Regionala räddnings-verket	Mellersta Österbottens och Jakobstadsområdets räddningsverk	Telefon	040-8294111
Adress	Ahlströmsgatan 60, 68600 Jakobstad		
Räddningsdirektör	[REDACTED]	Telefon	[REDACTED]
Räddningschef	[REDACTED]	Telefon	[REDACTED]
Person som ansvarar för befolkningsskyddet	[REDACTED], Snellmans Köttförädling Ab	Telefon	[REDACTED]
Nödcentral	Vasa nödcentral	Nödnummer	112
Intervall för brandsyn	1 gång/år		

1.4.6 Hälsovård och information

Arbetsplatshälsovårdaren är på plats på Granholmen måndag-torsdag kl. 8-13:30. Öppen mottagning kl. 8-9. Telefontider vardagar kl. 9-10 och 14-15

Arbetsplatshälsovården	Storgatan 14, Jakobstad	Telefon	06 781 3500 Må-Fre. 8-16
Jouren	Källbyvägen 7, Jakobstad	Telefon Telefonväxel	06 786 2222 06 786 1111
Giftinformationscentralen		Telefon Telefonväxel	09 471 977 09 4711
Jakobstads reningsverk		Telefon	044-7851999
Portvakten		Telefon	[REDACTED]

1.4.7 Krishjälp

Hälsovårdscentralen	Kållbyvägen 7, Jakobstad	Telefon	06 786 1111
Jakobstads församling	Ebba Brahe esplanaden 2, Jakobstad	Telefon	040-3100420
Pedersöre församling	Vasavägen 116, Jakobstad	Telefon	040-3100440
Larsmo församling	Marieholmsvägen 23, Larsmo	Telefon	040-7074062
Kyrkans samtalstjänst	Alla dagar kl. 20-24	Telefon	010-190072
Familjerådgivningen	Storgatan 12 C, Jakobstad	Telefon	040-3100485
Mentalvårdsbyrån	Kållbyvägen 7, Jakobstad Må-To. 08-16 Fredag 08-15.30	Telefon	06 786 2355
Brottsofferjouren	www.riku.fi	Telefon	020-316116
Föreningen för mental hälsa i Finland	Vardagar kl. 09-15	Telefon	09 4135 0510
	Vardagar kl. 09-07 Veckoslut och helgdagar kl. 15-07		010-195202 (på finska)
Röda korset	Nedre torget 1 A, Vasa Vardagar kl. 10-15	Telefon	020-7012750
Landsomfattande krisjour	Vardagar Kl. 09-06 Lördag kl. 15-06 Söndag kl. 15-22	Telefon	010-195202
Kristelefon för psykosocialt stöd vid storolyckor (Tas endast i bruk vid händelse av storolycka)		Telefon	06 786 2348 06 786 2349

2. FARLIGA SITUATIONER OCH DERAS VERKNING

2.1 Riskbedömning

En riskbedömning är utförd enligt arbetarskyddsförvaltningens riskbedömning. Syftet med riskbedömningen är att förebygga och minimera uppkomsten av farliga situationer, skador och förluster som kan drabba personalen och företagets egendom vid olika typer av olyckor.

Med **fara** avses en faktor eller omständighet, som kan medföra olägenhet eller få till stånd en negativ händelse

Med **risk** avses den sammanlagda effekten av sannolikhet och konsekvenserna av en skada som ansluter till ett hot

Med **riskbedömning** avses hela den process, som består av identifiering av faror och bedömning av riskernas omfattning

Riskhantering omfattar 3 faser:

1. Riskanalys
 - Fastställande av gränsvärden
 - Identifiering av faror
 - Bedömning av riskens omfattning
2. Bedömning av riskens betydelse
 - Beslut om riskens godtagbarhet
 - Analys av alternativ
3. Minskning av riskerna
 - Beslutsprocess
 - Verkställande av beslut
 - Uppföljning

OLYCKSFALLSRISKER	Lindriga följder 0-3 dagars frånvaro. Lindriga övergående effekter: Stukning, blåmärken.	Skadliga följder 4-30 dagars frånvaro. Långvariga, lindriga effekter, ihållande lindriga besvär: Frakturer, brännskador.	Allvarliga följder Frånvaro >30 dagar. Bestående arbetsoförmåga, dödsfall.
Osannolikt Sällan förekommande, tillfälliga risksituationer.	1 Obetydlig risk	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk
Möjligt Dagliga incidenter. Nära ögat-situationer har inträffat.	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk	4 Betydande risk
Sannolikt Nära ögat-situationer inträffar ofta och regelbundet. Olyckor har inträffat.	3 Måttlig risk	4 Betydande risk	5 Outhärdlig risk

FYSISKA RISKER	Lindriga följder Besvär, irritation, övergående lindrig sjukdom	Skadliga följder Brännskador, långvarig, allvarlig påfrestning, lindriga bestående men	Allvarliga följder Arbetsrelaterad cancer, astma, beständiga allvarliga påfrestningar, dödsfall
Osannolikt Tillfällig exponering. Låg exponeringsnivå.	1 Obetydlig risk	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk
Möjligt Ofta förekommen exponering. Måttlig exponeringsnivå.	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk	4 Betydande risk
Sannolikt Ständig exponering. Hög exponeringsnivå.	3 Måttlig risk	4 Betydande risk	5 Oacceptabel risk

PSYKISKA RISKER	Lindriga följder Trötthet och frustration, tillfällig frånvaro	Skadliga följder Koncentrations- och handlingssvårigheter, hjämlöshet och oro, upprepade frånvaro	Allvarliga följder Hopplöshet, allvarlig depression, ständig frånvaro
Osannolikt Tillfälliga risk- eller belastningssituationer. Sällan förekommande	1 Obetydlig risk	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk
Möjligt Förekommer upprepade gångar eller tillfälligt.	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk	4 Betydande risk
Sannolikt Ständiga risk- eller belastningssituationer. Ogynnsam inverkan. Konstans belastning.	3 Måttlig risk	4 Betydande risk	5 Outhärdlig risk

ERGONOMISKA RISKER	Lindriga följder Besvär, irritation, övergående påfrestningar	Skadliga följder Långvarig, allvarlig påverkan, lindriga bestående men. Tillfällig frånvaro	Allvarliga följder Bestående allvarlig påverkan. Lång eller återkommande frånvaro.
Osannolikt Tillfälliga påfrestningar, sällan förekommande.	1 Obetydlig risk	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk
Möjligt Dagliga risk- eller belastningssituationer.	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk	4 Betydande risk
Sannolikt Ständiga risk- och belastningssituationer.	3 Måttlig risk	4 Betydande risk	5 Outhärdlig risk

KEMISKA RISKER	Lindriga följder Besvär, irritation, övergående lindrig sjukdom	Skadliga följder Brännskador, långvarig, allvarlig påfrestning, bestående lindriga men.	Allvarliga följder Arbetsrelaterad cancer, astma, bestående allvarlig påverkan, livsförkortande sjukdomar.
Osannolikt Kemikalier hanteras sällan. Små koncentrationer.	1 Obetydlig risk	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk
Möjligt Kemikalier hanteras ofta. Måttliga koncentrationer	2 Lindrig risk	3 Måttlig risk	4 Betydande risk
Sannolikt Kemikalier hanteras mycket. Höga koncentrationer. Symptom har förekommit.	3 Måttlig risk	4 Betydande risk	5 Outhärdlig risk

2.2 Farliga situationer och bedömning av deras konsekvenser

BRAND

Orsaker:

- Kortslutning eller överhettning i elinstallationer och maskiner;
Produktionsmaskiner, köksmaskiner, datorer, kablar, bastu
- Öppen eld; rökning, levande ljus
- Fordon, truckar, last- och arbetsmaskiner
- Heta arbeten; svetsning, skärning
- Blixtar från åska
- Självantändande ämnen

Skador:

- Brand-, rök-, person-, och vattenskador kan uppstå.

LÄCKAGE AV FARLIGA ÄMNEN

Orsaker:

- Gas- eller kemikalieläckage i behållarna eller i produktionen.

Skador:

- Miljöskador, förgiftning, personskador.

OLYCKSFALL, SJUKDOMSANFALL

Orsaker:

- Skärsår; oförsiktigt arbete med kniv eller såg
- Klämning; oförsiktighet, felanvändning av maskiner
- Fall eller halka; halka vintertid eller på blöta golv i produktionsutrymmen, fall i trappor eller dylikt, fallande föremål
- Buller; maskinljud

Skador:

- Skärsår, klämskador, benbrott, bullerskador, brännskador

TEKNISKA STÖRNINGAR

Orsaker:

- Elavbrott, avbrott i vattentillförsel
- Avbrott i telekommunikation

Skador:

- Långvariga elavbrott kan ge skador på livsmedel. Inga omedelbara risker.

SKAdegÖRELSE, KRIMINELL VERKSAMHET

Orsaker:

- Rån
- Bombhot
- Inbrott
- Massaker

Skador:

- Skador på egendom, personskador

PERSONSÄKERHET

Orsaker:

- Våldsam bemötande, hot
- Trafik ute på området och inne i fabriken

Skador:

- Psykiska och fysiska personskador

EXTERNA RISKER

Orsak:

- Kemikalie- och gasutsläpp från närliggande industri
- Kemikalie- och gasutsläpp från närliggande väg.
- Strålning från kärnkraftsolycka
- Krig

Skador:

- Allvarliga personskador och skador på egendom.

FABRIKENS MILJÖRISKER

Orsaker:

- Avfall
- Utsläpp
- Djurtransporter

Skador:

- Miljöskador

Det internationell ISO 14001-miljöcertifikatet erhöles 2001 av Snellmans Köttförädling Ab och är ett bevis på att företagets miljöstyrningssystem fungerar och att företaget ständigt arbetar med att förbättra sitt miljöarbete och minska dess miljöpåverkan.

2.3 Ämnen som kan förorsaka fara

Ämne	Lagringsmängd (max)	Användnings-ändamål	Risker vid användning ur säkerhetsdatablad
Ammoniak		Fabriken kylaggregat	Frätande. Irriterar kraftigt ögon och slemhinnor. Höga halter kan orsaka allvarliga andningsbesvär.
Syre		Skyddsgas för livs- medel	Irritation i luftvägarna. Risk för köldskador. Symtom som illamående, yrsel, kramper och andningsproblem kan uppstå. Explosionsrisk.
Koldioxid		Skyddsgas för livs- medel, tillverkning av is, bedövning av svin.	Symtom kan vara huvudvärk, kräkningar, yrsel, medvetlöshet och kvävning.
Kväve		Skyddsgas för livs- medel	Höga halter kan orsaka kvävning, medvetlöshet.
Myrsyra		Syrning av bipro- dukter.	Allvarliga frätskador. Kan orsaka förgiftning.
Flytgas, gasol		Avhårning och desinficering av svin	Mycket lättantändlig. Symptom kan vara yrsel, huvudvärk och slöhet. Höga halter kan orsaka medvetlöshet.
Natriumhydroxid, lut		pH-justerare i reningsverket	Kraftigt frätande. Förtäring eller stänk kan ge allvarliga konsekvenser. Brännskador kan uppstå vid kontakt med huden
Biogas		Uppvärmning av fabriken	Yrsel, huvudvärk, illamående kan uppstå vid inandning. Höga koncentrationer kan orsaka kvävning och medvetlöshet
PIX 105A		Vattenbehandlings- kemikalie. i reningsverket.	Frätande, kan orsaka allvarlig ögonskada
FIN-12 BULK			

Se mer information i punkt 5.2.2.

3. ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRHINDRA FARLIGA SITUATIONER

3.1 Arbetarskydd och förstahjälpberedskap

- Delvårdsgruppen
- Förstahjälpgrupper
- Förstahjälpsskåp
- Personlig skyddsutrustning
- Anmälan av nära ögat-situationer
- Företaget har en lagstadgad arbetarskyddskommission. Arbetarskyddet består av en arbetarskyddschef och en personalvald arbetarskyddsfullmäktige. Arbetsgivaren (förmännen och ledningen) är ansvariga för arbetsplatsens säkerhet. Arbetarskyddet har ett nära samarbete med personalavdelningen och arbetshälsovården.

Arbetarskyddets mål är att utveckla och upprätthålla arbetssäkerheten och personalens välbefinnande.

SNELLMANS KÖTTFÖRÄDLINGS ARBETARSKYDDSKOMMISSION:

Arbetarskyddschef (ordförande)				
Arbetarskyddsfullmäktig				
1 vicefullmäktig, expedition				
2 vicefullmäktig, huvudförtroendeman				
Styckning				
Slakteri				
Förberedning, köttpack				
Skivning				
Service, fastighet				
Standardisering, industripack				
Helkött, matkorvsproduktion				
Medwurst				
Underhållschef				
Produktutvecklingschef				
Sekreterare				
Leansakkunnig				
Arbetshälsovård				
HR direktör				

3.2 Brand

- Utrymningsvägar, placering av släckningsutrustning samt platsinformation finns på utrymningsplaner placerade i avdelningarna
- Sprinklersystem finns charkfabrikens samtliga våningar. Ett komplett sprinklersystem beräknas vara klart år 2018.
- Utrymnings- och släckningsövningar ordnas årligen för personalen.
- Automatiskt brandlarm

3.2.1 Plan för heta arbeten

Placering av arbetsplats tillämpad för heta arbeten	Svetsverkstaden och serviceverkstaden fungerar som permanenta arbetsplatser för heta arbeten.
Tillvägagångssätt för heta arbeten-tillstånd	<ul style="list-style-type: none"> - Utfärdaren kontrollerar att arbetaren har giltigt kort - Utfärdaren säkerställer att punkterna för säkerhetsåtgärder är uppfyllda
Utfärdare av tillstånd för heta arbeten	Den som utfärdar heta arbetstillståndet måste ha ett giltigt heta arbetscertifikat
Säkerhetsåtgärder som förutsätts vid heta arbeten	<ul style="list-style-type: none"> - Ett skriftligt tillstånd för heta arbeten görs - Granskning av arbetsplatsen - En vakt för heta arbeten utses - De som arbetar med heta arbeten bör kunna göra en nödanmälan (<i>se punkt 5.1.1</i>) och behärska släckningsutrustning - Det bör finnas en handbrandsläckare av klass 43A 183B C till hands samt två brandsläckare av effekten 27A 144B C. En släckare kan ersättas med en brandpost. - Brännbara och lättantändliga material avlägsnas. - Spridning av gnistor bör förhindras - Man bör förhindra att värme eller rök som bildas leds via rör eller ventilation till andra utrymmen. - Man säkerställer att det inte finns brandfarliga gas- och syrekoncentrationer i utrymmet. - Brandlarmanläggningen fränkopplas på arbetsplatsen. Fränkopplingen får utföras endast av anläggningsskötaren eller hans ställföreträdare. - Sprinklermunstycken bör skyddas från upphettnig
Specialrisker	Gasrör

3.3 Farliga ämnen

Fabriken har automatiska larmsystem som detekterar vid ett läckage.

BIOGAS

- Larmer finns ute vid reduceringsstationen, bredvid tvätthallen. Larmer stänger inkommande och utgående gasflödet samt ger ifrån sig ett larmljud vid reduceringsstationen.
- Inomhus finns ett larm i värmecentralen rum 754, som på motsvarande vis stänger inkommande gasflöde ifall ett läckage uppstår inomhus. I värmecentralen blinkar också ett varningsljus vid larm.
- Larmer är inte kopplat till nödcentralen

AMMONIAK

- Ett omfattande larmsystem för ammoniakläckage finns runt om i byggnaden. Givarna finns där det är störst risk för ett eventuellt läckage.
- Vid ett mindre läckage där lägre ammoniaknivåer läckt ut, går ett larm via fastighetsautomationssystemet till Anvia Securi samt via SMS till ansvars- och kylservicepersonalen inom service.
- Vid ett större läckage där högre koncentrationer av ammoniak läckt ut går ett larm direkt till nödcentralen.

FLYTGAS

- Larmsystemet finns i slakteriet. Vid läckage ljuder larmer.
- Larmer går till Anvia Securi och till ansvars- och kylservicepersonal inom service via sms
- Vid larm stängs ventilerna.

SYRE, KVÄVE (KVÄVGASLARM)

- På avdelningar där förpackningsgas används görs det en syremätning. Koldioxid- och kväveläckage sänker syrehalten och syreläckage höjer den.
- Larmet ljuder och blinkar i produktionsutrymmet samt skickas via fastighetsautomationen till Anvia Securi och via SMS till servicepersonalen.

3.4 Förebyggande av brott och skadegörelse

PERSONLIG ELEKTRONISK NYCKEL (KOKARD)

Portarna och ytterdörrarnas lås fungerar med en elektronisk nyckel. Nyckeln är personlig och innehåller innehavarens personliga uppgifter, som registreras när nyckeln används.

ÖVERVAKNING

Området på Granholmen är bevakat med bandande kameraövervakning på hela fabriksområdet. Fabriksområdet övervakas av bevakningsföretaget Anvia Securi Oy.

TEKNISKT SKYDD

Inbrottslarm	Finns ej.
Övriga alarm- och övervakningssystem	Kameraövervakning, teknisk övervakning

FUNKTIONELL SÄKERHET

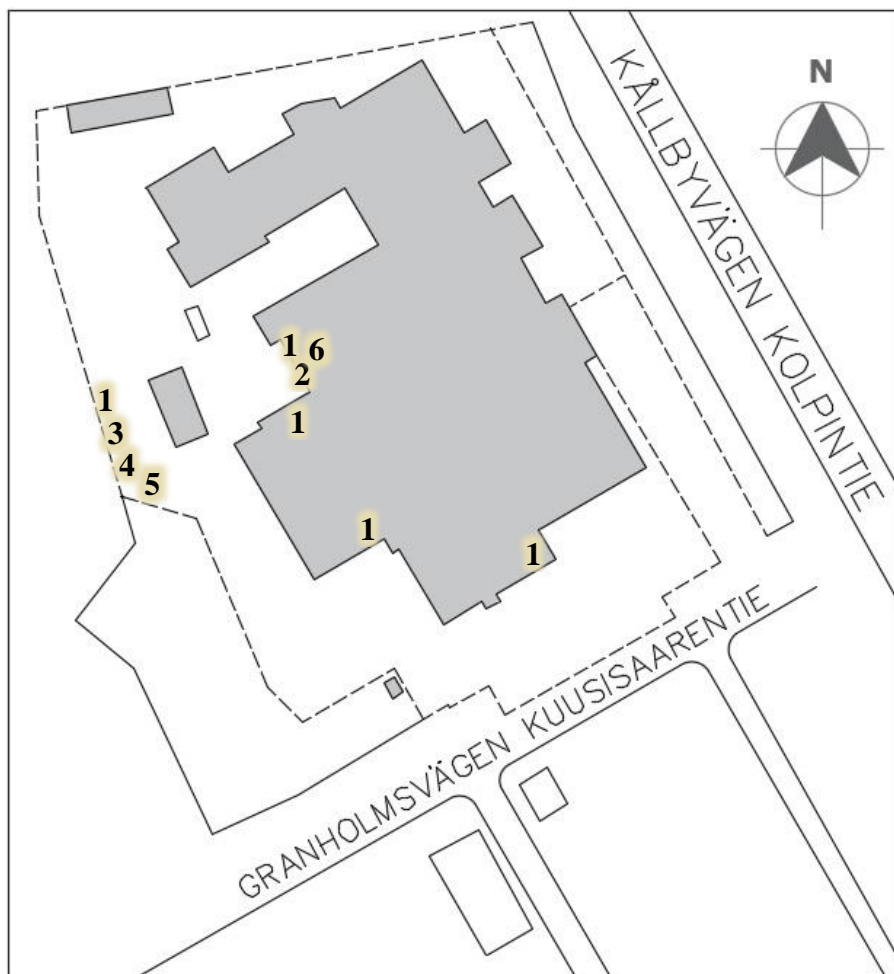
Passagekontroll och –rättigheter	<ul style="list-style-type: none"> - All persontrafik genom portar och ytterdörrar görs med registrerande kokarder - Alla besökare registreras
Arrangemang för bevakning	Anvia Securi Oy sköter bevakningen av fabriksområdet.
Kontroll av nycklar	Alla kokarder är personliga och registreras vid användning.

3.5 Beredskap för farliga situationer vid underhåll av fastigheten

Information som berör underhåll av fastigheten fås från Maintmaster eller Sharepoint.

Ansvarsperson(er)		
Arrangemang för underhåll av fastigheten	Underhållet sker av fabriken servicepersonal. Information om underhåll och reparationer ges till personalen genom programmet Maintmaster.	
Placering av elcentral och transformator, och inspektion av elaggregat	Placeringar hittas i Sharepoint/ritarkiv. Inspektionen har gjorts av [REDACTED]	
Placering av huvudavstängning av vatten	Placering hittas i Sharepoint/ritarkiv	
Arrangemang för reservvatten	Hittas i Sharepoint	
Placering av sprinkler- och automatisk brandlarmanläggning, underhåll och granskningar	Placeringar hittas i Sharepoint/ritarkiv. Underhållet utförs av [REDACTED] och [REDACTED]. Granskningar görs av Inspecta Oy.	
Värmecentralens plats	Rum 754.	
Maskinrummet för ventilationssystemets placering	Placering hittas i Sharepoint/ritarkiv	
Placering av ventilationssystemets nödstopp	Charkfabriken: På plan +7.70 i trapphus 1179. Tvätthallen: Utanför dörr T4	
Intervaller för rengöring av ventilationssystemet	Information om underhåll av ventilationssystemet finns i Maintmaster	
Intervall för sotare	Kontroll av underhåll finns i Maintmaster	
Plats för avfallskärnen	Se punkt 3.5.1.	
Avfallshanterare	[REDACTED] (torrt avfall) (vått avfall) (returpapper) (rostfritt stål och järn)	
Problemanfallshanterare	[REDACTED]	
Servicearrangemang för hissen och serviceprogram	Kone Oy sköter underhållsservice. <i>För närmare information se punkt 5.2.3</i>	
Underhåll av säkerhets- och signalbelysning.	Kontroller görs av fabriken servicepersonal. Reparationer utförs av utomstående personal.	

3.5.1 Avfallskärlens placering

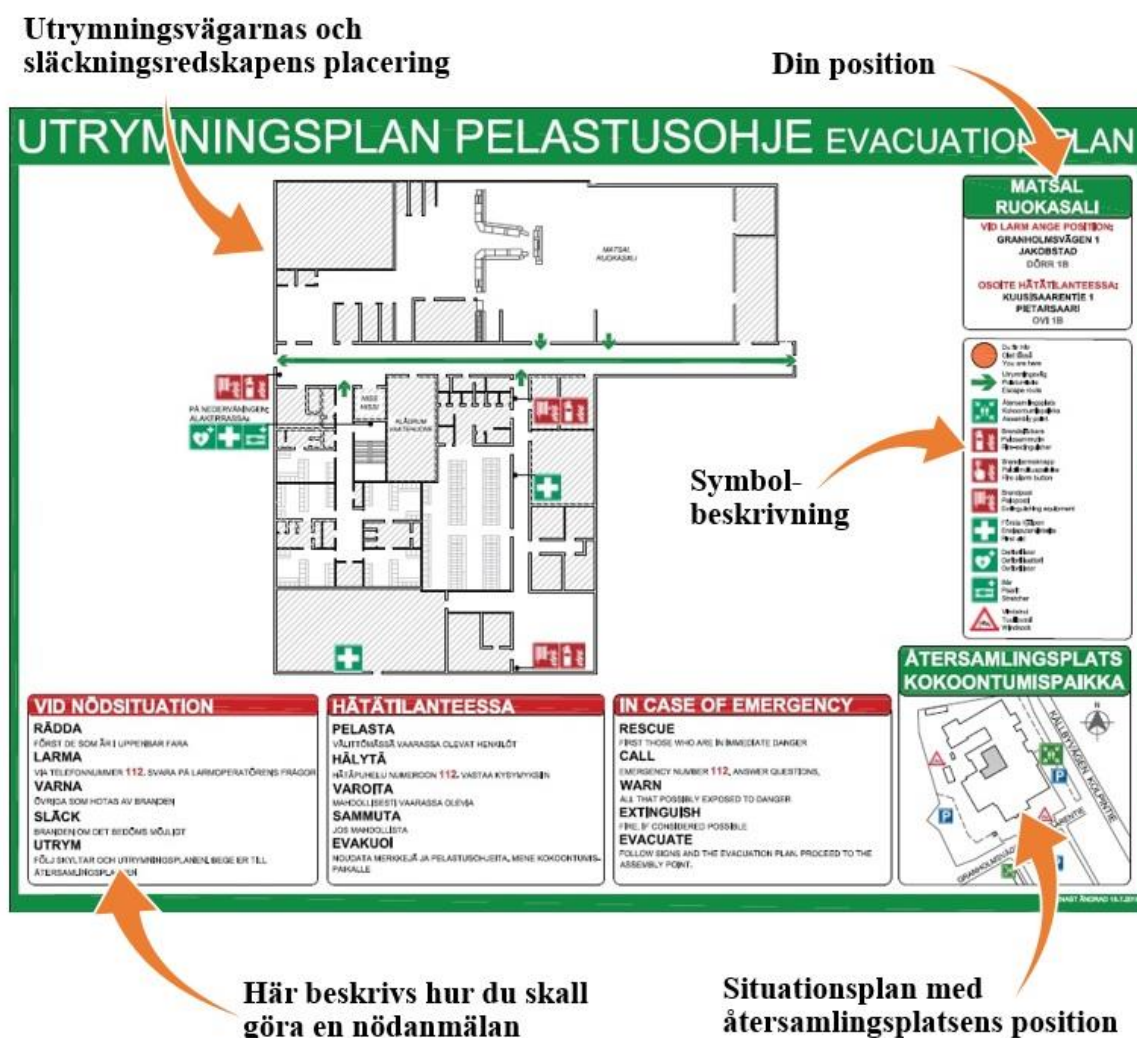
Figur 1 Avfallskärlens placering

1	Brännbart avfall
2	Kartong
3	Metall
4	Träavfall
5	Rostfritt stål
6	Aluminium
	Batterier
	Deponiavfall
	Elektronik
	El- och elektroniskrot
	Elkablar
	Fast oljehaltigt avfall
	Glas
	Oljeavfall
	Returpapper
	Rostfritt stål
	Svartmetall
	Spillolja
För frågor angående avfallshantering kontakta	

4. UTRYMNING, MÖJLIGHET TILL SKYDD SAMT ARRANGEMANG FÖR SLÄCKNINGS OCH RÄDDNINGS-UPPDRAG

4.1 Utrymning av byggnaden

För att tryggt kunna utrymma fabriken vid t.ex. brand, bombhot eller annan risksituation, krävs en medvetenhet om Snellmans köttförädlings utrymningsplan. Utrymningsvägarna och återsamlingsplatser är utmärkt på utrymningsplaner som finns i varje avdelning. Förstahjälppgrupperna leder utrymningen på respektive avdelning.

Figur 2 Användningsanvisningar för utrymningsplanerna

EVAKUERINGSDIREKTIV FÖR PERSONALEN

- Var medveten om din närmaste evakueringsväg och återsamlingspunkt.
- Avlägsna dig omedelbart via den kortaste utrymningsvägen till återsamlingsplatsen.
- Utrym lugnt. Förhindra att panik utbryter.
- Använd inte hiss
- Stanna vid återsamlingspunkten för att invänta vidare direktiv. Anmäl dig till personen i förstahjälpggruppen som är gruppleddare för din skyddszon.

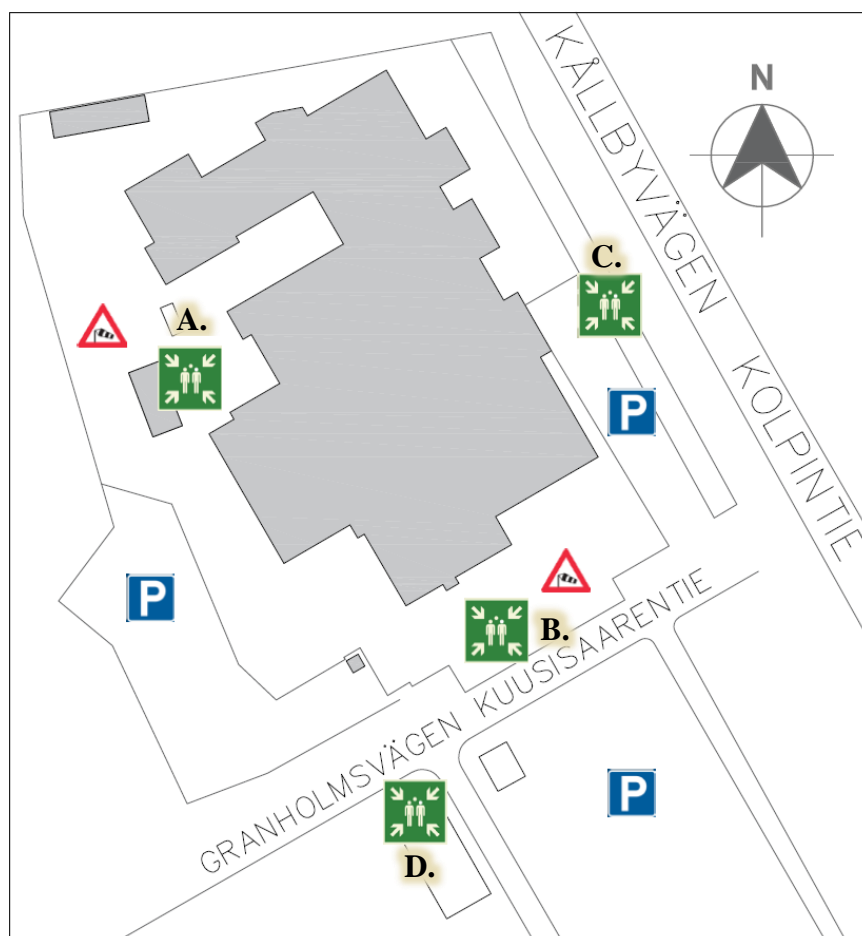
EVAKUERINGSDIREKTIV FÖR FÖRSTAHJÄLPGRUPPERNA

- Övervaka att alla omedelbart avlägsnar sig från förstahjälpgruppens arbetsområde
- Lugna ner alla och förhindra att panik utbryter
- Övervaka att ingen återvänder för att hämta något föremål eller sköta något ärende.
- Underrätta utan dröjsmål brandkåren eller förstahjälpggruppen om någon har stannat kvar på det område som tömts
- Under bombhot, bistå polisen vid sökning av eventuell bomb på det område du ansvarar för.
- Ha alltid kontroll över hur många och vilka personer som är i jobb. Före utrymning bör utomstående arbetare beaktas. Förflytta dig till återsamlingsplatsen för att anteckna de som tagit sig ut.

EVAKUERINGSDIREKTIV FÖR FÖRSTAHJÄLPGRUPPENS CHEF

- Vänta på vidare direktiv.
- Bilda en förstahjälpggrupp av de som fått förstahjälputbildning och är närvarande.
- Ge nödvändig första hjälp

4.2 Återsamlingsplatser

Figur 3 Återsamlingsplatsernas placering

INRE ÅTERSAMLINGSPLATS

Inre återsamlingsplatser finns i de produktionsutrymmen som kräver god hygien. De inre återsamlingsplatserna finns för att undvika kaos vid utrymning samt för att underlätta ifall det är möjligt att återgå till arbetet efter ett utrymningsalarm. Den enskilda avdelningens inre återsamlingsplats finns utmärkt på utrymningsplanen som finns i avdelningen.

RESERVÅTERSAMLINGSPLATS

Reservåtersamlingsplatsen används när utrymning till ordinarie återsamlingsplats inte är möjlig på grund av rök, gas eller annan orsak. Reservåtersamlingsplatsen är belägen vid Sundqvists gamla hall i korsningen mellan Granholmsvägen och Barrvägen.

Återsamlingsplats	Avdelning	Inre återsamlingsplats
A. Bredvid slakteriet, vid lastbilarnas tvätthall	Slakteri nöt	Ja
	Slakteri gris	Ja
	Slakteriets kontor, matsal, omklädningsrummen och laboratoriet	Nej
	Fähus	Nej
	Hud- och foderavdelning	Nej
	Medwurst produktion	Ja
	Helkött	Ja
	Specialskärning	Ja
	Laboratoriet	Nej
	Fryspack	Ja
	Matkorv	Ja
B. Framför charkfabriken, vid stängslet mot personalparkeringen	Charkfabrikens kontor	Nej
	Sous Vide	Ja
	Medwurst skivning	Ja
	Korvpack	Ja
	Skivning	Ja
	Expedition	Ja
	Expedition kontor	Nej
	Köttpack	Ja
	Standardisering	Ja
	Torrlager	Nej
	Svinkylar	Nej
	Personalbutiken	Nej
C. Framför huvudingången, bredvid cykeltaket mot Kållbyvägen	Matsalen	Nej
	Köttpack, sluss	Nej
	Allmänna utrymmen vid matsalen	Nej
	Huvudkontoret	Nej
	Nedskärning	Ja
D. Reservåtersamlingsplats	Används vid undantagsfall.	

4.3 Arrangemang för släcknings- och räddningsuppdrag

Ansvarsperson för släcknings- och räddningsuppdrag	Räddningschef: Se punkt 1.4 Det är varje persons skyldighet att agera vid händelse av brand eller olycka.
Arrangemang för släcknings- och räddningsuppdrag	Räddningsverket på plats inom 3-10 minuter. Förstahjälppgrupperna ansvarar för utrymning för fastigheten

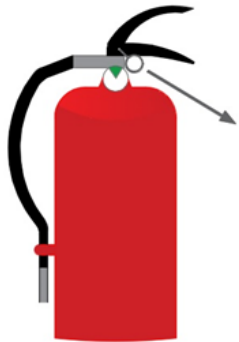
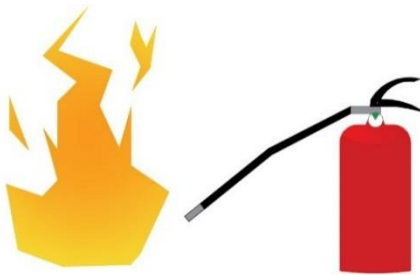
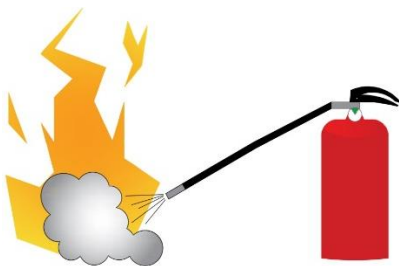
4.4 Säkerhetsmaterial

FÖRSTAHJÄLPSKÅP

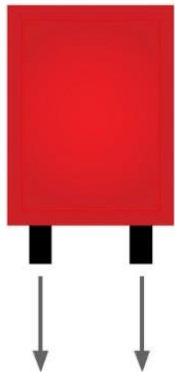
Bekanta dig med var din avdelnings förstahjälpskåp finns. Meddela alltid ifall det finns brister i förstahjälputrustningen.

BRANDSLÄCKARE

		
1. Dra ut sprinten	2. Rikta munstycket mot lågornas bas. (objektet/ämnet som brinner)	3. Pressa ihop handtaget helt och sprid ut släckmedlet med svepande rörelser

BRANDFILT

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dra ut brandfilten ur förpackningen med hjälp av dragbanden. 2. Täck över det brinnande materialet för att stoppa syretillförsel. Håll filten framför dig. Kasta inte filten över branden, detta tillför extra syre. 3. Vid brand i kläder bör du lägga personen på golvet. För filten från huvudet mot fötterna för att undvika att ansiktet bränns. Omslut filten runt personen.
---	---

SKYLTAR FÖR BRANDBEKÄMPNING

SKYLTAR FÖR UTRYMNING

4.5 Skyddsrum

Skyddsrummets skötare	Tekniksidan,
Granskning, underhåll och service av skyddsrummet	Ingår i normala fastighetsgranskningar. 2 ggr/år
Förvaring av nycklar till skyddsrummet	Dörrarna låses inifrån. Nycklar finns vid infon.
Skyddsrummets användningsändamål i normal tid	Lager
Uppskattning av inom vilken tidsram skyddsrummet kan fås i användningsskick	24 timmar
Material i skyddsrummet	Vattentunnor finns för påfyllning vid nödsituation
Antal jodtabletter och förvaringsplats	2 per/person. Förvaras i kardex-lagret
Åtgärder för att iståndsätta skyddsrummet	Tömning av skyddsrummet

5. ANVISNINGAR FÖR OLYCKS- OCH FAROSITUATIONER

5.1 Allmänna anvisningar i händelse av olycka

5.1.1 Anvisning för nödanmälan

NÖDANMÄLAN	
1. RÄDDA	först de som är i uppenbar fara
2. LARMA	112 larmcentralen. <ul style="list-style-type: none"> • VEM ringer och varifrån • VAD har hänt • VAR, ange position och dörrnummer • Invänta frågor • Avsluta samtalet när du fått lov
3. VARNA	övriga som hotas av branden
4. SLÄCK	branden om det bedöms möjligt
5. UTRYM	Följ utrymningsskyltar och utrymningsplanen. Bege er till återsamlingsplatsen.

5.1.2 Internt alarmeringssystem

Delvårdsgruppen blir automatiskt meddelad om det sker en olycka i fabriken och man ringer nödcentralen. *I punkterna 1.4.2.-1.4.4 anges namn och kontaktuppgifter på de som deltar i företagets delvårdsgrupp och förstahjälpgupper.*

5.1.3 Den allmänna farosignalen

Testsignalen av den allmänna farosignalen görs regelbundet på månadens första måndag kl. 12:00. Testsignalen är en oavbruten, jämn larmsignal som varar i 7 sekunder.

Den allmänna farosignalen är en 1 minut lång stigande och sjunkande larmsignal där längden på en stigande och sjunkande period är 7 sekunder.

Faran är över-signalen är en oavbruten jämn larmsignal som varar i 1 minut. När man hör denna är faran över.

Efter signalen kommer det alltid anvisningar och ett varningsmeddelande om orsaken till larmet på TV och radio. Den hörs på alla radiokanaler och visas på text-tv sidan 112 på YLE, MTV3 och Nelonen. Dessutom syns varnings-meddelandet som en löpande text i TV-rutans övre kant.

NÄR DU HÖR DEN ALLMÄNNA FAROSIGNALEN

- Gå omedelbart inomhus
- Stäng dörrar, fönster, ventilationsöppningar och ventilation
- Följ de instruktioner som ges via radio och tv
- Undvik att använda telefon för att linjerna inte skall blockeras
- Vid uppmaning från myndigheterna bör du omedelbart förflytta dig till skyddsrummet

5.1.4 Anmälan om avvikande avfallsutsläpp

Ifall det uppstår avvikande utsläpp i avloppet skall en anmälan göras till avloppsreningsverket. Dessutom ska en avvikelserapport göras.

I anmälan bör följande saker nämnas:

- Utsläppets art
- Mängden utsläpp
- Händelseögonblicket
- Kontaktuppgifter

Det skall alltid göras en anmälan om avvikande utsläpp i marken eller i regnvattenavlopp till brandverket samt till stadens miljösekreterare. Dessutom ska en avvikelserapport göras över utsläppen. I anmälan ska ovannämnda saker framgå.

Om outspätt tvättmedel rinner ut på golvet ska det spolas med vatten bort från golvbrunnen tills tvättmedlet har späts ut till minst 20 delar, det vill säga att lösningens koncentration blir 20%. Desinfektionsmedel är i sig inget problem på grund av avdunstningen. När outspätt tvättmedel hamnar i avloppet ska en anmälan göras enligt direktiven ovan.

5.1.5 När farosituationen är över

Ifall det uppkommit skada efter en farosituation i fabriken bör lönesidan informeras för att sköta om kontakten till försäkringsbolaget. Ifall ett brott, misstanke till brott eller en stor brandskada har skett, bör även en anmälning göras till polisen. Be om en kopia av brottsanmälan eller polisens undersökningsprotokoll för försäkringsbolaget.

FÖRSÄKRINGSBOLAGET

Kontakta försäkringsbolaget omgående efter händelsen. Innan reparationer kan påbörjas bör försäkringsbolagets skadegranskning göras. Avlägsna inte skadad egendom innan skadegranskningen. Ifall brandorsaken är okänd måste man ha lov från polisen för att få flytta på egendomen.

PERSONLIG HJÄLP

Att bli offer för ett brott, brand eller annan olycka kan vara en obehaglig upplevelse. Både offer, anhöriga och ögonvittnen kan behöva psykiskt stöd efter en olycka. Psykisk eftervård hjälper att bearbeta händelsen, underlättar den ångest som en olycka orsakar samt förebygger eventuellt trauma. Psykologhjälp finns att fås från arbetshälsovården på Granholmen.

Kris- och diskussionshjälp erbjuds både riksomfattande och lokalt av bland annat:

- Hälsovårdscentraler och sjukhus
- Krisgrupper och kriscentraler
- Företagshälsovården
- Församlingen
- Familjerådgivningen
- Mentalvårdsbyrån

- Brottsofferjouren
- Föreningen för mental hälsa i Finland
- Röda korset

För kontaktuppgifter se punkt 1.4.7.

5.2 Åtgärdsanvisning i händelse av olycka

5.2.1 Åtgärd vid brand

Vid en brandsituation bör man agera snabbt, konsekvent och lugnt. Brandsläckningsutrustning och brandlarmsknappar är utmärkta på utrymningsplaner som finns utsatta vid avdelningarna. Brandsläckning med hjälp av brandsläckare och brandposter är förstahjälppgruppernas skyldighet, ifall detta anses vara tryggt.

Vid en liten brand eller en begynnande brand lönar det sig att omedelbart släcka branden om det är säkert. Om eldsvådan sprider sig på ett sådant sätt att den inte går att kontrollera med hjälp av brandsläckare och brandposter måste förstahjälppgruppens medlemmar underrätta brand- och räddningsverket samt portvakten om eldsvådan. Det är en skyldighet för medlemmarna i förstahjälppgrupperna att underrätta de övriga om eldsvådan och att vid behov vidta åtgärder för att evakuera personalen från fabriken.

Om det brinner i fabriken konstruktioner, som vid brand bildar giftiga gaser, är det myndigheternas skyldighet att inleda evakuering av invånarna i de omgivande bostadsområdena. Förstahjälppgruppen går till beredskapsställning, resten av personalen stänger maskinerna och avlägsnar sig via utrymningsvägarna till den inre återsamlingsplatsen och därifrån vidare till sin specifika återsamlingsplats.

DIREKTIV FÖR LEDNINGEN OCH RÄDDNINGSCHEFEN

- Försäkra dig om att brandkåren har alarmerats
- Anmäl dig till brandverkets chef

DIREKTIV FÖR PORTVAKTEN

- Kontrollera med alarmcentralen 112 att alarmet gått fram
- Lås upp dörrar som har elektronisk styrning
- Öppna portarna
- Bekräfta att räddningschefen, viceräddningschefen samt ledarna för förstahjälpgrupperna är informerade
- Kalla in extra bemanning till porten
- Ge instruktioner om olycksplatsen (avdelning och dörrnummer) till räddningspersonalen vid deras ankomst.

DIREKTIV FÖR VÄXELTELEFONISTEN

- Försäkrar att räddnings- och viceräddningschefen har blivit informerade
- Verkställande direktören eller räddningschefen informerar utomstående

5.2.2 Åtgärd vid olycksfall eller sjukdomsfall

Gör en snabb lägesbedömning:

- Vad har hänt?
- Är personen vaken?
- Fungerar andningen och hjärtat?
- Begär hjälp av personal ur förstahjälpgruppen
- Använd utrustning som finns i förstahjälpsskåpet
- Vid större skador eller i allvarliga sjukdomsanfall bör en nödanmälan göras. Se punkt 5.1.1.
- En defibrillator finns i trapphuset bredvid matsalen

Då ett arbetsolycksfall har inträffat, ifylls en olycksfallsblankett och sänds inom 24 timmar till avdelningschefen, arbetarskyddschefen, löneräknaren och arbetarskyddsfullmäktige. Detta för att olycksfallet ännu är i färskt minne, löneräknaren får snabbt uppgifter angående olycksfallet för försäkringsbolaget och arbetsordningen på avdelningarna underlättas. Arbetstagaren meddelar så fort som möjligt sin frånvaro gällande olycksfall eller insjuknande till arbetsledningen. Gärna görs anmälan genast eller före arbetsskiftets början.

När ett allvarligt olycksfall inträffar på arbetsplatsen, meddelas arbetarskyddschefen och arbetarskyddsfullmäktige snarast möjligt om händelsen.

5.2.3 Åtgärd vid elavbrott

VID ELAVBROTT

- Håll dig lugn, reservbelysningen kommer att lysa
- Använd inte tändstickor (p.g.a. brandfara)
- Undvik att ringa onödiga telefonsamtal, linjerna kan då bli överbelastade
- Om du fastnar i hissen, tryck på alarmknappen som finns i hissen och vänta lugnt. Hissens underhållspersonal kommer att hjälpa dig ut.

DIREKTIV FÖR HISSENS UNDERSHÅLLSPERSONAL

WARNING! Att flytta hisskorgen genom att frigöra bromsen är tillåten endast om korgen är fast mellan våningarna och hissdörrarna är stängda.

1. Meddela personerna i hissen att du är där för att hjälpa dem ut
2. Vrid returkörningsbrytaren (bromskopplingsbrytaren) till ON
3. Kör hisskorgen till närmaste våning genom att trycka på knappen "270RB" och "RDF-upp" eller "RDF-ner"
4. Hisskorgen är på våningsnivå när den gröna dörlägeslampan lyser LOPCB-korgläge
5. Stäng och lås styrpanelens lock
6. Öppna hissens dörr och släpp ut passagerarna

Endast auktoriserade personer får utföra dessa åtgärder.

Ifall strömmen är borta eller om föregående beskrivning inte fungerar, följ följande anvisningar:

1. Meddela passagerarna att du är där för att hjälpa dem ut
2. Kontrollera att hissdörrarna är stängda
3. Vrid huvudbrytaren i läge OFF
4. Öppna hissens broms med bromsöppningsspaken 1-2 sekunder åt gången
5. Iaktta samtidigt LOPCB:s hastighet på hastighetsindikatorn så att korgen börjar röra sig. Stäng bromsvippan ifall överhastighetslampan tänds.
6. Korgen är på våningsnivå när den gröna lampan lyser på LOPCB-kortet.
7. Stäng bromsen
8. Stäng och lås styrpanelens lock
9. Öppna hissdörren och släpp ut passagerarna.

Om det inte går att flytta hisskorgen enligt givna anvisningar, tag kontakt med Kone. Alla räddningsåtgärder måste meddelas till Kone.

5.2.4 Åtgärd vid kemikalie- och gasolyckor

I fabriken används dagligen olika kemikalier och gaser. På grund av detta finns också risker som måste bedömas. Kemikalier kan vid ett läckage vara skadliga för hälsan och miljön och orsaka brand- och explosionsrisk. Vid Snellmans köttförädlings fabrik på Granholmen används både bio- och flytgas för olika ändamål. Dessa gaser har gasens speciella lukt, som kan förknippas med lukten av ruttet ägg.

Om man lägger märke till ett läckage är det ens plikt att evakuera personer i ens närhet till en trygg plats. Inomhus är explosionsrisk överhängande vid ett läckage. Man skall undvika att röka, göra upp eld och att använda strömbrytare när man misstänker ett läckage. Efter att personalen är i säkerhet skall man stänga av gasen och vädra utrymmet man befinner sig i.

För att enklare se vartåt gasen sprider sig, finns två vindstrutar placerade på området:

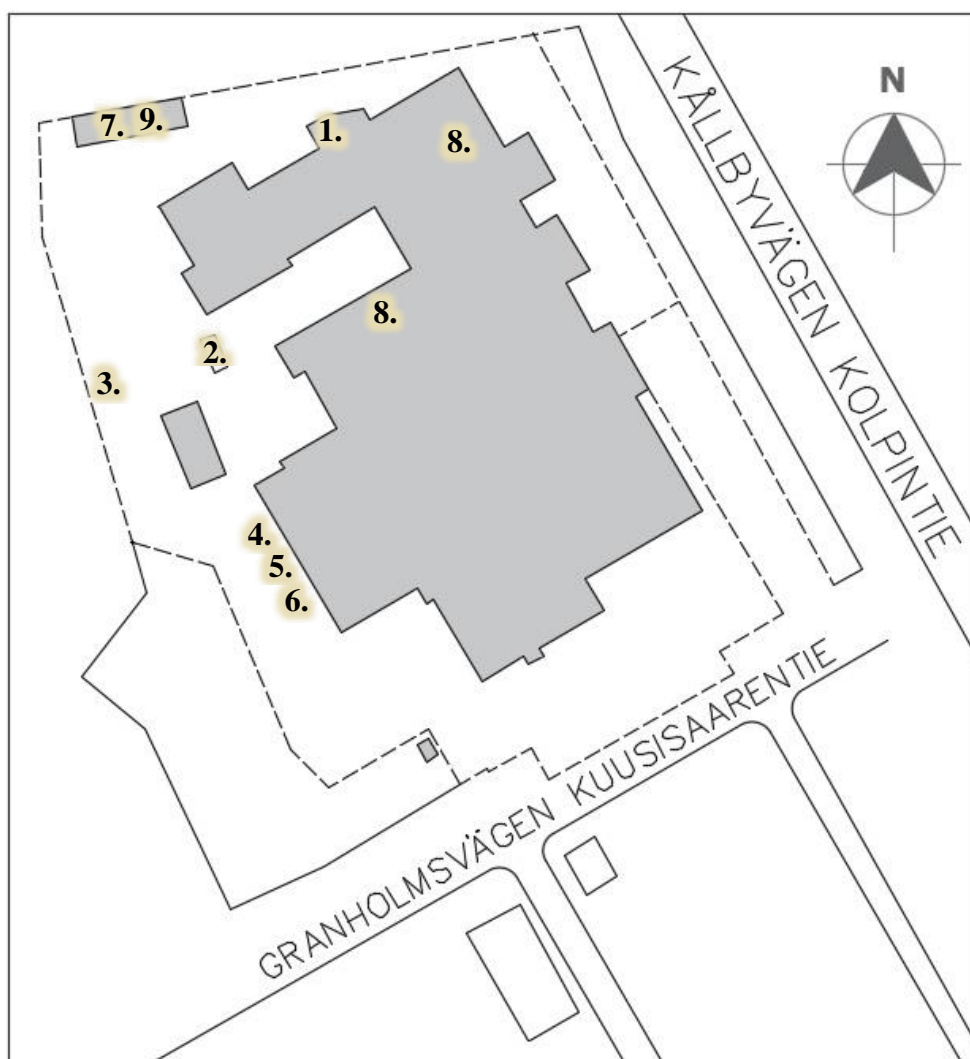
- Mellan charkfabriken och personalparkeringen
- Mellan slakteriet, biogasflaken och tvätthallen.

Med hjälp av dessa ser man vindriktningen och man kan hitta en säker plats för människorna samt begränsa områden som behöver vädras.

VID KEMIKALIE- OCH GASOLYCKOR

- Rädda de som är i uppenbar fara
- Underrätta fabriksservicen
- Avlägsna dig från byggnaden till områden utomhus
- Försäkra dig om vindriktningen och förflytta dig i motvind under gasmolnet, undvik att bli andfådd
- Om gaslukten känns, kan man som tillfälligt andningsskydd använda ett plagg eller en näsduk.

KEMI-KALIE- OCH GASCISTERNERNAS PLACERING

Figur 4 Placeringen för förvaringen av kemikalie- och gascisterner

1.	Myrsyra (Inuti hudlagret)
2.	Brännolja
3.	Biogas
4.	Flytande syre
5.	Kväve i gasform
6.	Flytande koldioxid
7.	Natriumhydroxid, lut
8.	Ammoniak (På mellantaket ovanför specialskärning och inuti pannrummet)
9.	Pix 105 A

AMMONIAK

Ammoniak används i fabriken kylaggregat och är vid standardtryck och –temperatur en färglös gas med en stark, frän, stickande lukt. Vid ett läckage kan ammoniak ge otäcka konsekvenser, av vilka symptomen är irritation av ögon och slemhinnor. Vid höga nivåer av ammoniak angrips luftvägarna vilket kan leda till kvävning. För att märka en läcka måste man känna lukten av ammoniak. Ammoniak som läcks ut i flytande form förgasas snabbt och förs vidare med luften.

Varje person som känner lukten av ammoniak måste meddela det till förstahjälpgrupporna och fabriksservicen. Om man konstaterar att läckan är farlig för människoliv måste man omedelbart evakuera personalen från fabriken. Personer som inandats höga halter ammoniakångor bör få frisk luft och läggas i framsida sidoläge. Fabriksservicen uppskattar omfattningen av läckan och vidtar korrigering åtgärder för att hämma den. Utöver detta måste de som lagt märke till läckan göra en anmälan till brand- och räddningsverket. Myndigheterna inleder vid behov en större evakuering i de bostadsområden som omger fabriken.

SYRE

Syre eller oxygen är vid standardtryck och –temperatur en färglös, luktfri, smaklös och icke toxisk gas som används i fabriken som skyddsgas vid förpackning av livsmedel. Syre förvaras i flytande form i en cistern mellan fabriken och slakteriets parkering. Vid förångning blir gasen tyngre än luft och samlas därför lätt i källare. I kontakt med bar hud kan flytande syre och syreångor orsaka köldskador som påminner om brännskador. Inandning av höga koncentrationer syre kan orsaka lungirritation.

Syre är en icke brännbar gas, men aktiverar en brand kraftigt. Vid ökad syrekonzentration antänds brännbart material lätt och brinner våldsamt. Vid tillräckligt hög syrehalt kan normalt obrännbart material börja brinna. Om t.ex. syrgas absorberas av asfalt eller annat organiskt material kan detta antändas eller explodera. För att en brand eller explosion skall uppstå krävs syre, ett brännbart material och en antändningskälla. Om något av dessa tre element saknas uppstår ingen eldsvåda.

KVÄVE

Kväve är färglös och luktfri och används som förpackningsgas för att bevara livsmedlet. Kvävet produceras i fabriken och förvaras i gasform i en cistern utanför fabriken mot slakteriets parkering. Gasen är icke toxisk och brinner inte. Gasen är tyngre än luft och sjunker därför vid ett läckage ner mot marken och källarvåningar. Eftersom gasen tränger undan luftens syre finns risk för syrebrist. Symtom kan vara bland annat yrsel och medvetlöshet. Död kan inträffa.

KOLDIOXID

Koldioxid är ofarlig i mindre mängder, men vid höga koncentrationer är den livsfarlig. Ett gasläckage är svårt att upptäcka utan mätinstrument eftersom gasen är luktfri. Koldioxid förvaras i flytande form i en cistern utanför fabriken mot slakteriets parkering. Vid normal temperatur och tryck är koldioxid i gasform. Koldioxid används i produktionen som skyddsgas i förpackningar samt för tillverkning av is.

Koldioxid upptas i blodet via lungorna. Redan vid måttliga halter påverkar gasen andningen. Symptom kan vara huvudvärk, illamående och kräkningar. Detta kan leda till medvetlöshet och död ifall inte personen snabbt får frisk luft.

MYRSYRA

Myrsyra används vi syrning av biprodukter som görs till pälsdjursfoder och förvaras i en cistern i hudlagret. Myrsyra är en frätande, färglös, rykande vätska med stickande lukt som framkallar symptom som kraftig irritation i näsan och halsen med hostretning och andnöd som följd. Stänk av myrsyra i ögonen leder till allvarliga ögonskador. Myrsyra kan tas upp genom huden och orsaka förgiftning. Håll människor borta från och på vindsidan av ett spill eller läckage. Förvara och samla upp spill med icke brännbart absorbentmaterial som t.ex. sand eller jord. Stora spill skall samlas upp mekaniskt.

TVÄTTLÖSNINGAR

Om cisternerna med outspädd tvättlösning går sönder och tvättmedlen rinner till samma skyddsbassäng uppstår en kraftig värmereaktion. Följden av värmereaktionen är att det bildas en livsfarlig gulaktig gas. Det är varje persons skyldighet att informera förstahjälpgруппerna och fabriksservicen om olyckan.

Vid fall av läckage av de outspädda tvättmedelslösningarna, som finns i samband med mottagningen, rinner tvättlösningen direkt ner i avloppet. Allmändirektivet är att släppa så mycket vatten i avloppet så att lösningen späds ut. Om läckaget befaras vara så omfattande att det inte längre än kontrollerbart skall en anmälan göras till brand- och räddningsverket.

FLYTGAS

Flytgas är tyngre än luft och detta medför en allvarlig risk vid läckage. Risken är att flytgasen söker sig till källarvåningar och andra utrymmen som befinner sig under marknivå. Slakteriets källare kan nämnas som ett exempel. Därför är det speciellt viktigt att vädra sådana utrymmen ordentligt. Flytgasen används vid avhårning och desinficering av svin.

Manuell avstängning av flytgasflödet finns vid följande platser:

- Vid förångaren som är placerad utanför hudlagret i riktning mot Jakobstads centrum
- Inne i slakteriet vid svinlinjens slut i hörnet mot Kållbyvägen.

BIOGAS

Biogas är lättare än luft och söker sig därför uppåt. Därför orsakar ett läckage inomhus inte något stor risk. Vid ett mindre läckage blandar sig biogasen med luften, men vid ett stort läckage är explosionsrisk alltid överhängande.

I normala fall skall anläggningens automatiska larmsystem detektera läckage inomhus och stänga av biogasanläggningen, även gasflödet, men det är alltid viktigt att också stänga av systemet manuellt. All servicepersonal och avdelningarnas ansvarspersoner bör skolas för att kunna agera vid eventuella läckagesituationer samt hur avstängning av flödet sker.

Avstängning av biogasflödet sker vid följande platser:

- Vid gasflaken
- Utanför pannrummet
- Inne i pannrummet
- Före gasbrännarna
- Utanför tvätthallen

Ventilerna på samtliga platser är märkta för att vara enkla att lokalisera.

NATRIUMHYDROXID (LUT)

Lut används i Snellmans reningsverk som pH-justerare. Lut är ett starkt frätande ämne och kan skapa allvarliga skador vid stänk i ögonen eller kontakt med huden. Om läckage sker och lut kommer i kontakt med metaller, bildas vätgas som tillsammans med syret i luften kan bilda explosiv knallgas.

PIX 105A

PIX 105 är en vattenbehandlingskemikalie som används i reningsverket. Ämnet är skadligt vid förtäring och kan orsaka bestående, allvarliga ögonskador. Det är frätande och kan vara korrosivt för metaller. Vid ett läckage bör personer som andats in ämnet genast förflyttas till frisk luft.

5.2.5 Åtgärd vid brännolja-läckage

Vid ett oljeläckage från en transportbil eller lyftplattform där olja rinner ut på marken ska först orsaken till oljeläcket täppas till. Efter det skall torv spridas ut på marken och oljan ska hindras från att rinna ut i avloppsbrunnen eller i ett dike. När torven har dragit i sig all olja skall torven avlägsnas och sättas i en behållare avsedd för oljeavfall. Om olja har runnit ut i avloppen skall en anmälan göras till stadens renhållningsverk. Se punkt 5.1.5

Vid ett oljeläckage från en värmepanna där olja runnit ut på golvet ska torv spridas ut. När torven dragit i sig all olja ska torven avlägsnas och sättas i en behållare avsedd för oljeavfall.

5.2.6 Åtgärd vid ångläcka

De människor som befinner sig i omedelbar närhet av en ångläcka måste ledas bort från läckaget. När en ångledning går sönder är det allas skyldighet att underrätta fabriksservicen om läckaget. Från värmecentralen kan man stänga av ånga, så att man kan utföra nödvändiga korrigerande åtgärder.

5.2.7 Åtgärd vid vattenläcka

Fabriksservicen måste underrättas om det finns läckor i vattenledningarna. Tekniska chefen eller serviceavdelningens arbetsledare uppskattar omfattningen av läckan och underrättar vid behov brand- och räddningsverket om den.

5.2.8 Åtgärd vid strålningsfara

Strålning kan uppstå vid följande tillfällen:

- En allvarlig olycka i ett kärnkraftverk inom Finland eller utomlands i Finlands närhet
- Olycka på kärnenergidrivet fartyg
- Olycka vid hantering av kärnvapen
- Nedfall av kärnenergidriven satellit
- Olycka vid användning eller transport av radioaktiva ämnen
- Avsiktlig spridning av radioaktiva ämnen

Vid strålningsfara kan man förhindra att radioaktiva ämnen kommer in i kroppen genom att söka skydd inomhus och ta en jodtablett. Befolkningen alarmeras via den allmänna farosignalen och närmare information fås via radio och tv. *Mer info i punkt 5.1.4.*

VID STRÅLNINGSFARA

- Sök skydd i källarvåningen eller i fabriken innersta delar
- Stäng alla fönster, dörrar och ventilationskanaler
- Ta jodtabletter först när myndigheterna uppmanar till det
- Skydda livsmedel och uppbevara dricksvatten i förslutbara kärl
- Om du blir tvungen att gå ut, använd tätslutande dräkt och skyddsmask
- Skyddsrum används ifall myndigheterna uppmanar till det.

5.2.9 Åtgärd vid möte med hotfull person

VID MÖTE MED HOTFULL PERSON

- Lämna tillräckligt med utrymme för den som hotar, gå inte in på hans/hennes revir.
- Tala klart, kort och medgörligt
- Håll händerna synliga
- Håll dig lugn
- Undvik att stirra på personen
- Undervärdera inte den som hotar eller situationen
- Var flexibel istället för brysk
- Vänd inte ryggen till
- Undvik häftiga rörelser
- Korrigera inte en drogpåverkad eller en oredig persons synvillor
- Försök att vinna tid så att andra hinner till platsen
- Försök att meddela/alarmera så att den som hotar inte märker det.

5.2.10 Åtgärd vid stöld eller rån

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER:

- Inför en stöld eller ett rån spanar förbrytarna ofta på det tilltänkta målet på förhand. Var uppmärksam på obehöriga personer som uppträder konstigt, följ med personens verksamhet och lägg kännetecken på minnet. Lita inte alltid på företagslogon på kläderna. Meddela om dina observationer.
- Ha värdefulla apparater, handväskor och plånböcker utom synhåll

VID RÅN ELLER STÖLD

- Behåll lugnet, gör inget motstånd mot rånaren.
- Försök fördröja verksamheten så att andra kan observera rånarens verksamhet
- Reta inte upp rånaren, försök inte spela hjälte, du kan riskera både din egen och andras säkerhet
- Försök inte alarmera när du är hotad

LÄGG FÖLJANDE SAKER PÅ MINNET:

- Rånarens kännetecken (Hårfärg, ögonfärg, kroppsbyggnad, tatueringar)
- Rånarens röst
- Lägg märke till rånarens flyktväg, flyktsätt och eventuella medhjälpare

ÅTGÄRDER EFTER RÅNET:

- Alarmera räddningschefen och polisen 112
- Ta hand om eventuella skadade
- Säkra eventuella vittnen
- Skydda spår och föremål
- Skriv genast upp rånarens kännetecken.

5.2.11 Åtgärd vid bombhot eller hotsamtal

Om du får ett bombhot per telefon, skriv upp uppgifterna om telefonsamtalet och underrätta räddningschefen och verkställande direktören. Räddningschefen och verkställande direktören bildar en krisgrupp. Gruppen samlas och underrättar polisen och brandkåren. Gruppen bistår polisen vid sökningen av bomben. Polisen fattar beslut huruvida anläggningen måste tömmas.

OM DU TAR EMOT ETT SAMTAL MED BOMBHOT BÖR DU AGERA ENLIGT FÖLJANDE:

- Fånga omgivande personers uppmärksamhet, försök sedan få den som ringer att upprepa hotet som om du inte skulle ha förstått innebörden.
- Berätta för personen att oskyldiga kan skadas om en explosion sker
- Försök att få klart i hurudana skador som kan uppstå, dådets motiv och ifall hotet bör tas på allvar. Fråga:
 1. När kommer bomben att explodera?
 2. Hur ser bomben ut?
 3. Vilken typ av bomb är det, vilken typ av sprängämne?
 4. Var finns den?
 5. Vad utlöser explosionen?
 6. Har ni själv placerat ut bomben?
 7. Varför, när?
 8. Vad är ert namn och er adress?

LÄGG FÖLJANDE SAKER PÅ MINNET:

- Röststil, språkbruk och dialekt
- Bakgrundsljud
- Be ringaren vänta medan du kopplar samtalet till växeln
- Håll dig lugn och var vänlig
- Stäng inte av samtalet. Lämna linjen öppen så att samtalet kan spåras

6. UPPRÄTTHÅLLANDE AV RÄDDNINGSPLANEN

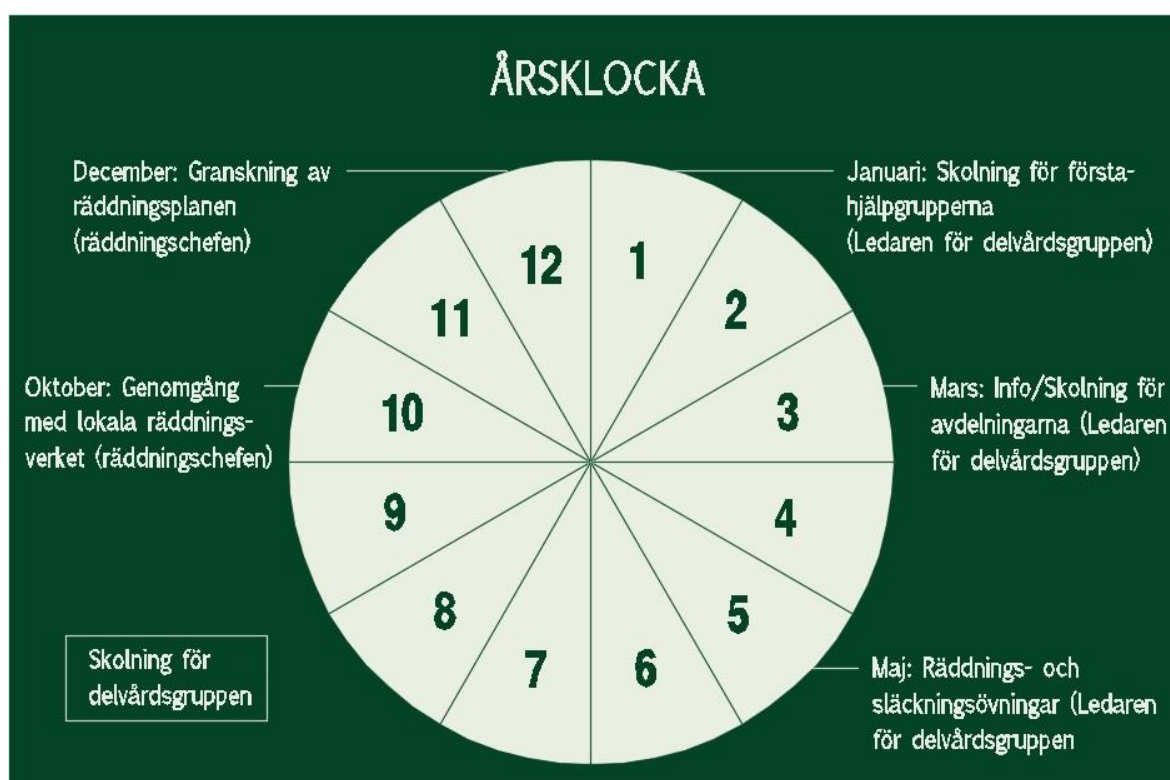
Räddnings- och släckningsövningar för åren 2017 – 2019:

2017: Nya matkorvsfabriken, lever, sous vide

2018: Expedition, köttpack, medwurst, kontoren

2019: Slakteri, standardisering, nedskärning

Räddnings- och släckningsövningarna cirkulerar med tre års intervaller.

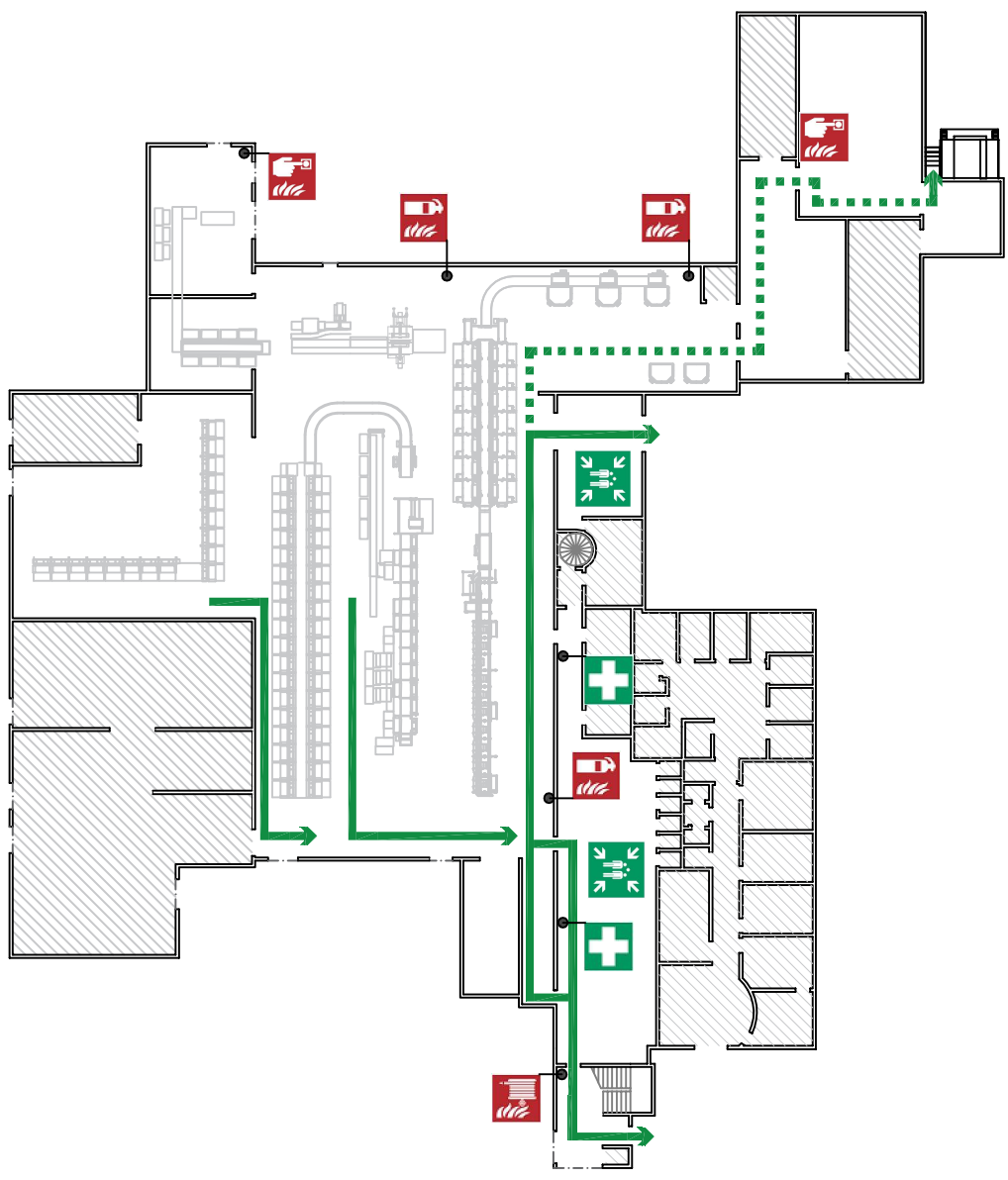
Figur 5 Årsklocka för upprätthållande av räddningsplan

PLANEN HAR GJORTS AV

Datum	Namn	Befattning
31.8.2016	Fredrika Blomqvist	Studerande, examensarbete

UTRYMNINGSPLAN PELASTUSOHJE EVACUATION PLAN

Bilaga 2.

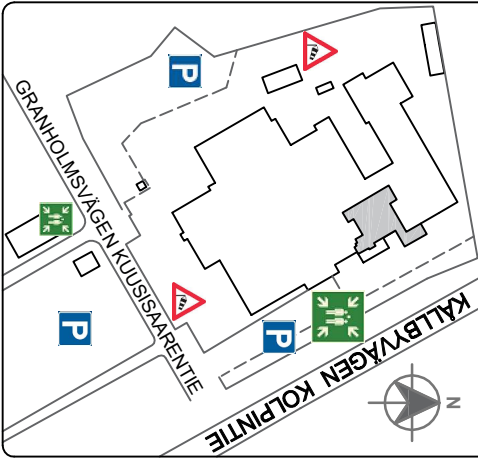

NEDSKÄRNING LEIKKAAMO

VID LARM ANGE POSITION:
GRANHOLMSVÄGEN 1
JAKOBSTAD
DÖRR 1B
OSOITE HÄTÄTILANTEESSA:
KUUSISAARENTIE 1
PIETARSAARI
OVI 1B

- Du är här / Olet tässä / You are here
- Utrymningsväg / Poistumistie / Escape route
- Afersamlingsplats / Kokoon-tunuspaikka / Assembly point
- Brandsläckare / Palosammutin / Fire-extinguisher
- Brandlarmsknapp / Paloilmoituspainike / Fire alarm button
- Brandpost / Paloposti / Fire extinguishing equipment
- Första hjälpen / Ensipainikkeita / First aid
- Vindstrut / Tuulipussi / Windsock

ÅTERSAMLINGSPLATS KOKOONTUMISPAIKKA

VID NÖDSITUATION

RÄDDA
FÖRST DE SOM ÄR I UPPEBAR FARA
LARMA
VIA TELEFONNUMMER **112**. SVARA PÅ LARMOPERATÖRENS FRÅGOR
VARNA
ÖVRIGA SOM HOTAS AV BRANDEN
SLÄCK
BRANDEN OM DET BEDÖMS MÖJLIGT
UTRYM
FÖLJ SKYLTLAR OCH UTRYMNINGSPLANEN. BEGE ER TILL ÅTERSAMLINGSPLATSEN

HÄTÄTILANTEESSA

PELASTA
VÄLTTÖMÄSSÄ VAARASSA OLEVAT HENKILÖT
HÄLYTÄ
HÄTÄPUHELUNUMEROON **112**. VASTAA KYSYMYKSIIN
VAROITA
MAHDOLLISESTI VAARASSA OLEVIA
SAMMUTA
JOS MAHDOLLISTA
EVAKUOI
NOUDATA MERKKEJÄ JA PELASTUSOHJEITA. MENE KOKOONTUMIS-PAIKALLE

IN CASE OF EMERGENCY

RESCUE
FIRST THOSE WHO ARE IN IMMEDIATE DANGER
CALL
EMERGENCY NUMBER **112**. ANSWER QUESTIONS.
WARN
ALL THAT POSSIBLY EXPOSED TO DANGER
EXTINGUISH
FIRE, IF CONSIDERED POSSIBLE
EVACUATE
FOLLOW SIGNS AND THE EVACUATION PLAN. PROCEED TO THE ASSEMBLY POINT.